МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему: **«ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0134
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми «Початкова освіта»

Керівник: професор кафедри дошкільної та початкової освіти, д. пед. н., професор Л. О. Сущенко

Рецензент: доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н., доцент А. Ф. Курінна

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології
Кафедра дошкільної та початкової освіти
Рівень вищої освіти магістерський
Спеціальність 013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«____» _____20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Красан Ользі Віталіївні

1. Тема роботи: «Формування мотивації учіння молодших школярів засобами інтерактивних технологій»
керівник роботи Сущенко Лариса Олександрівна, професор кафедри дошкільної та початкової освіти, д. пед. н., професор
(затверджені наказом ЗНУ від «04» квітня 2025 р. № 467-с)

2. Строк подання студентом роботи: 1 листопада 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: матеріали педагогічної практики.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки: проаналізувати сутність та структуру мотивації учіння в психолого-педагогічній літературі; визначити психолого-педагогічні особливості формування мотивації учіння молодших школярів; дослідити роль інтерактивних технологій у формуванні мотивації учіння; провести діагностику рівня мотивації учіння молодших школярів; розробити та експериментально перевірити ефективність використання інтерактивних технологій у формуванні мотивації учіння молодших школярів.

5. Перелік графічного матеріалу: таблиці – 7, рисунки – 5.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали консультанта	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Сущенко Л. О.	02.02.25 р.	02.02.25 р.
Розділ 1	Сущенко Л. О.	27.03.25 р.	27.03.25 р.
Розділ 2	Сущенко Л. О.	14.05.25 р.	14.05.25 р.
Висновки	Сущенко Л. О.	23.09.25 р.	23.09.25 р.
Додатки	Сущенко Л. О.	23.09.25 р.	23.09.25 р.

7. Дата видачі завдання: _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та систематизація матеріалу	лютий	виконано
2	Написання вступу	березень	виконано
3	Написання першого розділу	квітень-червень	виконано
4	Написання другого розділу	вересень	виконано
5	Написання висновків	жовтень	виконано
6	Оформлення додатків	листопад	виконано
7	Оформлення роботи, рецензування	грудень	виконано
8	Захист	грудень	

Студент _____ Красан О В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Сущенко Л. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 75 с., 7 таблиць, 5 рисунків, 60 джерел, 3 додатки.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання інтерактивних технологій як засобу формування мотивації учіння молодших школярів.

Об’єкт дослідження: процес формування мотивації учіння молодших школярів.

Предмет дослідження: інтерактивні технології як засіб формування мотивації учіння.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз літератури, систематизація та узагальнення); емпіричні (спостереження, анкетування, педагогічний експеримент); статистичні методи обробки даних.

Теоретичне значення дослідження полягає в уточненні та доповненні наукових уявлень про структуру мотивації учіння молодших школярів, а також у визначенні ролі інтерактивних технологій у її формуванні.

Практичне значення – розробка методичних рекомендацій для вчителів початкових класів щодо застосування інтерактивних методів для підвищення навчальної мотивації школярів.

Галузь використання: заклад освіти.

МОТИВАЦІЯ УЧІННЯ, МОЛОДШІ ШКОЛЯРІ, ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ПІЗНАВАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС, НАВЧАЛЬНА АКТИВНІСТЬ, МОТИВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС

SUMMARY

Krasan O. Formation of Learning Motivation of Primary School Pupils by Means of Interactive Technologies. Zaporizhzhia, 2025. 75 p.

The purpose of the study is to theoretically substantiate and experimentally verify the effectiveness of using interactive technologies as a means of forming learning motivation in younger schoolchildren.

The task is:

To analyze the essence and structure of learning motivation in the psychological and pedagogical literature.

2. To identify the psychological and pedagogical features of the formation of learning motivation in younger schoolchildren.

3. To investigate the role of interactive technologies in the formation of learning motivation.

4. To diagnose the level of learning motivation in younger schoolchildren.

5. To develop and experimentally verify the effectiveness of using interactive technologies in the formation of learning motivation in younger schoolchildren.

The qualification work consists of an introduction, 2 sections, findings, a list of references (75 items, 1 of them in a foreign language), and 3 appendices on 4 pages.

This thesis focuses on the formation of learning motivation in primary school pupils through interactive technologies. The research consists of two main sections: theoretical foundations and experimental verification of interactive technologies' impact on learning motivation.

The first section presents an analysis of the structure and essence of learning motivation, emphasizing the psychological and pedagogical aspects of its formation. The role of interactive technologies in fostering students' cognitive and social engagement is also discussed.

The second section describes the empirical study conducted in primary school classrooms, including diagnostic procedures, implementation of interactive methods,

and the assessment of their effectiveness. The experimental findings demonstrate that interactive learning significantly enhances students' motivation, making the educational process more engaging and effective.

The study highlights the importance of game-based learning, collaborative tasks, role-playing, and project-based learning in improving the motivation and cognitive activity of young learners. The conclusions confirm that systematic use of interactive teaching methods fosters internal motivation, learning independence, and positive attitudes toward education.

Key words: learning motivation, primary school pupils, interactive technologies, teaching methods, cognitive engagement, educational activity, motivational process.

ЗМІСТ

Вступ 8
Розділ 1 Теоретичні основи формування мотивації учіння молодших школярів 11
1.1 Сутність та структура мотивації учіння в психолого-педагогічній літературі 11
1.2 Психолого-педагогічні особливості формування мотивації учіння молодших школярів 19
1.3 Інтерактивні технології як засіб формування мотивації учіння молодших школярів 27
Розділ 2 Експериментальне дослідження формування мотивації учіння молодших школярів засобом інтерактивних технологій 37
2.1 Діагностика рівня мотивації учіння молодших школярів та організація експериментальної роботи 37
2.2 Впровадження інтерактивних технологій у процес формування мотивації учіння молодших школярів 46
2.3 Аналіз результатів експериментального дослідження 52
Висновки 63
Список використаних джерел 66
Додатки 71

ВСТУП

В умовах реформування сучасної освіти особливої актуальності набуває проблема формування мотивації учіння молодших школярів. Це зумовлено тим, що саме у початковій школі закладаються основи навчальної діяльності, формується ставлення до навчання та розвивається пізнавальний інтерес, який значною мірою визначає подальшу освітню траєкторію учня.

Дослідження показують, що значна частина молодших школярів має недостатній рівень навчальної мотивації, що негативно впливає на якість засвоєння знань та загальну успішність навчання. Традиційні методи навчання не завжди здатні підтримувати стійкий інтерес учнів до освітнього процесу, що викликає необхідність пошуку нових, більш ефективних педагогічних підходів. Інтерактивні технології навчання виступають потужним засобом активізації пізнавальної діяльності учнів та формування позитивної мотивації до навчання. Вони створюють умови для активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, забезпечують емоційну залученість учнів та сприяють розвитку їхньої самостійності.

Особливої актуальності набуває впровадження інтерактивних технологій у початковій школі, оскільки молодший шкільний вік є сензитивним періодом для формування навчальної мотивації. Саме в цьому віці відбувається перехід від ігрової до навчальної діяльності, формуються пізнавальні інтереси та розвивається здатність до самостійного навчання.

Проблема формування мотивації учіння досліджувалася багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями. Зокрема, психологічні аспекти мотивації розглядали С. Максименко, О. Скрипченко; педагогічні підходи до формування навчальної мотивації вивчали О. Савченко, І. Підласий. Дослідження інтерактивних технологій як засобу навчання представлено у працях О. Пометун, О. Комар, Т. Щербан. Науковці підкреслюють ефективність інтерактивних методів у підвищенні пізнавальної активності учнів та

формуванні стійкого інтересу до навчання.

Водночас, незважаючи на значну кількість досліджень, проблема формування мотивації учіння молодших школярів засобами інтерактивних технологій потребує подальшого вивчення. Особливої уваги заслуговують питання систематичного впровадження інтерактивних методів у початковій школі та оцінки їх впливу на різні компоненти навчальної мотивації. Актуальність проблеми посилюється в умовах впровадження Нової української школи, яка передбачає активне використання інноваційних технологій навчання. Інтерактивні методи відповідають сучасним освітнім вимогам та сприяють формуванню ключових компетентностей учнів.

Важливість дослідження також зумовлена необхідністю подолання протиріч між традиційними підходами до навчання та потребами сучасних школярів, які потребують більш динамічних та інтерактивних форм роботи. Це викликає необхідність розробки ефективних методик використання інтерактивних технологій у початковій школі. Необхідність розв’язання зазначених проблем зумовила вибір теми дослідження: «Формування мотивації учіння молодших школярів засобом інтерактивних технологій».

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності використання інтерактивних технологій як засобу формування мотивації учіння молодших школярів.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сутність та структуру мотивації учіння в психолого-педагогічній літературі.
2. Визначити психолого-педагогічні особливості формування мотивації учіння молодших школярів.
3. Дослідити роль інтерактивних технологій у формуванні мотивації учіння.
4. Провести діагностику рівня мотивації учіння молодших школярів.
5. Розробити та експериментально перевірити ефективність використання інтерактивних технологій у формуванні мотивації учіння

молодших школярів.

Об’єкт дослідження: процес формування мотивації учіння молодших школярів.

Предмет дослідження: інтерактивні технології як засіб формування мотивації учіння молодших школярів.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз психолого-педагогічної літератури, систематизація та узагальнення теоретичних положень); емпіричні (педагогічне спостереження, анкетування, педагогічний експеримент); статистичні методи обробки експериментальних даних.

Теоретичне значення дослідження полягає у поглибленні наукових уявлень про сутність мотивації учіння молодших школярів та роль інтерактивних технологій у її формуванні; уточненні особливостей впливу інтерактивних методів на різні компоненти навчальної мотивації.

Практичне значення дослідження визначається можливістю використання його результатів у практиці початкової школи; розробкою методичних рекомендацій щодо впровадження інтерактивних технологій для підвищення мотивації учіння молодших школярів.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1 Сутність та структура мотивації учіння в психолого-педагогічній літературі

Проблема мотивації учіння стала предметом численних досліджень у психолого-педагогічній науці завдяки її визначальній ролі у розвитку особистості. Психологи та педагоги протягом багатьох років намагаються з'ясувати, що саме спонукає людину до дії, що стимулює її активність у процесі навчання та пізнання світу. Дослідники різних наукових шкіл розглядають мотивацію як один із найважливіших чинників, поряд із здібностями, знаннями й навичками, що забезпечує успіх у діяльності.

Мотивація учіння являє собою систему психологічних факторів, які визначають поведінку та діяльність учня в процесі навчання. Вітчизняний науковець С. Гончаренко визначає мотивацію учіння як систему мотивів, які спонукають людину до засвоєння знань, умінь і навичок. Ця система формується під впливом особистих прагнень учня, його зацікавленості у навчанні та розуміння його значущості [1].

У сучасній психолого-педагогічній літературі поняття мотивації учіння розглядається у тісному взаємозв'язку з поняттям мотиву. Мотив виступає спонукальною силою, яка підштовхує особистість до активної навчальної діяльності. Дослідник І. Підласий характеризує мотив як внутрішню спонукальну силу, яка забезпечує залучення особистості до пізнавальної діяльності, стимулює розумову активність [2].

Науковці виділяють різні підходи до класифікації мотивів навчальної діяльності. За змістом і спрямованістю розрізняють соціальні та пізнавальні мотиви. Соціальні мотиви пов'язані з різними соціальними взаємодіями учня з

іншими людьми, а пізнавальні – безпосередньо із змістом та процесом учіння. В процесі навчання ці види мотивів взаємодіють між собою, утворюючи складну мотиваційну систему.

Структура мотивації учіння включає потреби, цілі, установки, інтереси та цінності особистості. Потреба в навчанні виступає джерелом активності учня, спонукає його до засвоєння нових знань та способів дій. Цілі навчання визначають напрямок діяльності та конкретизують очікувані результати. Установки відображають готовність до певних форм реагування, а інтереси забезпечують вибіркову спрямованість особистості на певні аспекти навчання. [3].

На думку української дослідниці О. Савченко, мотивація учіння має складну ієрархічну структуру, на вершині якої знаходяться мотиви самовдосконалення та самовизначення. Ці мотиви пов’язані з усвідомленням учнем далеких перспектив навчання, його значення для майбутнього життя та професійної діяльності. Нижчі щаблі займають мотиви обов’язку, відповідальності, престижу та благополуччя [4].

У процесі дослідження мотивації учіння науковці звертають особливу увагу на взаємозв’язок між мотивацією та успішністю навчальної діяльності. Високий рівень мотивації виступає одним із найважливіших факторів, що забезпечує успішність навчання. Позитивна мотивація сприяє розвитку пізнавальної активності, формуванню навчальних інтересів та досягненню високих результатів у навчанні.

Дослідження українських науковців показують, що мотивація учіння має динамічний характер і змінюється протягом освітнього процесу. На початкових етапах навчання переважають зовнішні мотиви, пов’язані з тиском батьків, вимогами вчителів та бажанням отримати хорошу оцінку. Поступово, за умови правильної організації освітнього процесу, формуються внутрішні мотиви, засновані на пізнавальному інтересі та прагненні до саморозвитку.

Мотивація учіння тісно пов’язана з емоційною сферою особистості. Позитивні емоції, які виникають у процесі навчання, сприяють формуванню

стійкої мотивації та підвищенню ефективності навчальної діяльності. Негативні емоційні переживання, навпаки, можуть призвести до зниження мотивації та виникнення труднощів у навчанні [5].

Український психолог С. Максименко підкреслює значення свідомості та самосвідомості у формуванні мотивації учіння. Усвідомлення учнем власних мотивів навчання, розуміння їх значущості для особистісного розвитку сприяє формуванню стійкої позитивної мотивації. Процес усвідомлення мотивів передбачає їх аналіз, оцінку та прийняття. Дослідники відзначають тісний взаємозв'язок між мотивацією учіння та пізнавальними процесами. Мотивація впливає на особливості сприйняття навчального матеріалу, розвиток уваги, пам'яті та мислення. У свою чергу, розвиток пізнавальних процесів сприяє формуванню нових мотивів навчання та підвищенню рівня мотивації [6].

У структурі мотивації учіння виділяють також вольовий компонент, який забезпечує подолання труднощів у процесі навчання. Вольові якості особистості допомагають підтримувати мотивацію на належному рівні навіть за несприятливих умов та при виникненні перешкод у навчальній діяльності [7].

Сучасні дослідження показують, що мотивація учіння формується під впливом багатьох факторів. Серед них виділяють особистісні фактори (рівень розвитку пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, самооцінки), соціальні фактори (вплив сім'ї, школи, однолітків) та педагогічні фактори (особливості організації освітнього процесу, методи навчання, особистість вчителя). У контексті дослідження мотивації учіння особливого значення набуває поняття «мотиваційної сфери особистості». Мотиваційна сфера включає всю сукупність мотивів, потреб, цілей, інтересів та установок, які формуються у процесі життєдіяльності людини та визначають спрямованість її поведінки у різних ситуаціях.

Науковці наголошують на необхідності системного підходу до вивчення мотивації учіння. Такий підхід передбачає розгляд мотивації як цілісної системи, елементи якої знаходяться у складних взаємозв'язках та взаємодіях. Системний підхід дозволяє виявити закономірності формування та розвитку мотивації

учіння. Дослідження показують, що рівень розвитку мотивації учіння значною мірою залежить від характеру навчальної діяльності. Навчальна діяльність, організована з урахуванням інтересів та потреб учнів, сприяє формуванню позитивної мотивації. При цьому особливого значення набуває створення ситуацій успіху та забезпечення можливостей для самореалізації учнів. У процесі вивчення мотивації учіння дослідники звертають увагу на роль самооцінки та рівня домагань особистості. Адекватна самооцінка та реалістичний рівень домагань сприяють формуванню позитивної мотивації учіння. Завищена або занижена самооцінка може призвести до зниження мотивації та виникнення труднощів у навчанні [8].

Сучасні дослідження в галузі психології та педагогіки дозволяють розглядати мотивацію учіння як складний багаторівневий регулятор життєдіяльності людини. Цей регулятор включає потреби, мотиви, цілі, інтереси та установки, які спонукають особистість до активної навчальної діяльності та визначають її спрямованість. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про наявність різних теоретичних підходів до вивчення мотивації учіння. Кожен з цих підходів розкриває певні аспекти мотивації та дозволяє глибше зрозуміти механізми її формування. Інтеграція різних теоретичних підходів створює основу для розробки ефективних методів формування мотивації учіння.

У сучасних дослідженнях мотивації учіння значна увага приділяється вивченню взаємозв’язку між мотивацією та компетентністю. Формування ключових компетентностей учнів розглядається як важливий фактор розвитку мотивації учіння. У свою чергу, висока мотивація сприяє більш ефективному формуванню компетентностей [9].

Педагоги звертають особливу увагу на зв’язок мотивації учіння з творчим потенціалом особистості. Розвиток творчих здібностей учнів створює основу для формування стійких пізнавальних інтересів та позитивної мотивації навчання. Включення творчих завдань у освітній процес стимулює пізнавальну активність та сприяє розвитку внутрішньої мотивації. Творча діяльність дозволяє учням відчути задоволення від процесу пізнання та досягнення результатів.

Дослідження українського науковця М. Савчина показують значення рефлексії у формуванні мотивації учіння. Здатність учня до самоаналізу та осмислення власної навчальної діяльності сприяє усвідомленню мотивів навчання. Рефлексивні процеси допомагають учню зрозуміти причини успіхів та невдач у навчанні. Розвинена рефлексія створює умови для корекції та вдосконалення навчальної діяльності.

Мотивація учіння тісно пов'язана з процесами цілепокладання у навчальній діяльності. Уміння ставити цілі та планувати їх досягнення є важливим компонентом мотиваційної сфери особистості. Чітко визначені цілі навчання допомагають учню організувати свою діяльність та підтримувати мотивацію на належному рівні. Процес цілепокладання передбачає також вміння коригувати цілі відповідно до змін умов навчання [10].

У структурі мотивації учіння особливе місце займають ціннісні орієнтації особистості. Система цінностей учня визначає його ставлення до навчання та впливає на формування навчальних мотивів. Ціннісні орієнтації формуються під впливом соціального оточення та власного досвіду навчальної діяльності. Усвідомлення цінності освіти для особистісного розвитку сприяє формуванню стійкої позитивної мотивації учіння.

Дослідники підкреслюють значення комунікативного компоненту у структурі мотивації учіння. Спілкування з учителями та однолітками в процесі навчання впливає на формування мотивів навчальної діяльності. Позитивні взаємини в навчальному колективі створюють сприятливі умови для розвитку мотивації. Комунікативні навички допомагають учню ефективно взаємодіяти в процесі навчання та отримувати необхідну підтримку [11].

У контексті дослідження мотивації учіння науковці звертають увагу на роль пізнавальних бар'єрів. Пізнавальні бар'єри можуть виникати при зіткненні учня з труднощами у процесі навчання. Подолання цих бар'єрів вимагає активізації вольових зусиль та розвитку наполегливості. Успішне подолання пізнавальних бар'єрів сприяє зміцненню мотивації учіння.

Сучасні дослідження показують важливість урахування індивідуального

стилю навчальної діяльності у формуванні мотивації учіння. Індивідуальний стиль відображає особливості сприйняття та переробки навчальної інформації. Відповідність методів навчання індивідуальному стилю учня підвищує ефективність навчальної діяльності. Урахування індивідуального стилю сприяє формуванню позитивного ставлення до навчання [12].

Значну роль у формуванні мотивації учіння відіграє розвиток пізнавальної самостійності учнів. Здатність самостійно здобувати знання та вирішувати навчальні завдання підвищує впевненість у власних силах. Пізнавальна самостійність сприяє формуванню стійких навчальних інтересів. Розвиток самостійності створює основу для становлення внутрішньої мотивації учіння.

У структурі мотивації учіння важливе місце займає емоційно-оцінний компонент. Емоційне ставлення до навчання формується на основі досвіду успіхів та невдач у навчальній діяльності. Позитивні емоційні переживання підкріплюють мотиви навчання та стимулюють пізнавальну активність. Формування адекватної самооцінки навчальних досягнень сприяє розвитку позитивної мотивації. Дослідження мотивації учіння тісно пов’язане з вивченням проблеми навчальної активності. Активність у навчанні виступає як прояв та результат сформованої мотивації. Високий рівень навчальної активності свідчить про наявність стійких пізнавальних інтересів. Розвиток навчальної активності створює умови для подальшого вдосконалення мотиваційної сфери особистості [13].

Сучасні дослідження мотивації учіння приділяють особливу увагу когнітивному компоненту мотиваційної сфери. Процеси пізнання тісно пов’язані з формуванням та розвитком навчальних мотивів. Когнітивні структури визначають способи сприйняття та обробки навчальної інформації. Розвиток когнітивних процесів створює основу для формування усвідомленої мотивації учіння.

Вивчення мотивації учіння неможливе без урахування фактору академічної успішності. Успіхи у навчанні впливають на формування позитивного ставлення до навчальної діяльності. Досягнення високих

результатів стимулює розвиток пізнавальних інтересів. Взаємозв'язок між успішністю та мотивацією має циклічний характер, де кожен компонент підсилює інший [14].

Дослідники підкреслюють значення атрибутивних процесів у формуванні мотивації учіння. Те, як учні пояснюють свої успіхи та невдачі, суттєво впливає на їхню подальшу навчальну мотивацію. Правильне розуміння причин навчальних результатів сприяє формуванню адекватної самооцінки. Атрибутивні процеси відіграють ключову роль у розвитку наполегливості та працьовитості. У системі мотивації учіння важливе місце займає антиципація – здатність передбачати результати своєї діяльності. Розвинені навички антиципації допомагають учням краще планувати свою навчальну діяльність. Передбачення успіху створює позитивний емоційний фон для навчання. Антиципація є важливим компонентом саморегуляції навчальної діяльності [15].

Дослідження української вченої Т. Щербан показують значення мотиваційного потенціалу навчальних завдань. Правильно підібрані завдання активізують пізнавальну діяльність учнів та стимулюють розвиток навчальних інтересів. Складність завдань повинна відповідати можливостям учнів і поступово зростати. Різноманітність навчальних завдань підтримує стійкий інтерес до навчання [16].

Процес формування мотивації учіння тісно пов'язаний з розвитком цілепокладання. Вміння ставити близькі та далекі цілі навчання є важливим компонентом мотиваційної сфери. Усвідомлення цілей навчання сприяє формуванню відповідального ставлення до навчальної діяльності. Розвиток цілепокладання створює основу для самостійної регуляції навчальної діяльності. Мотивація учіння включає також компонент академічної самоефективності. Впевненість у власній здатності успішно виконувати навчальні завдання суттєво впливає на мотивацію. Висока самоефективність сприяє формуванню оптимістичного ставлення до навчання. Розвиток академічної самоефективності є важливим завданням освітнього процесу.

У контексті дослідження мотивації учіння важливу роль відіграє концепція

«зони найближчого розвитку». Навчальні завдання, що знаходяться в зоні найближчого розвитку, оптимально стимулюють пізнавальну активність. Правильне визначення цієї зони забезпечує ефективність навчальної діяльності. Врахування зони найближчого розвитку сприяє формуванню стійкої навчальної мотивації [17].

Дослідження показують значення метакогнітивної регуляції у формуванні мотивації учіння. Здатність аналізувати власні пізнавальні процеси та керувати ними впливає на ефективність навчання. Розвиток метакогнітивних навичок сприяє формуванню усвідомленого ставлення до навчання. Метакогнітивна регуляція є важливим компонентом самостійної навчальної діяльності. Вивчення мотивації учіння неможливе без урахування фактору навчального стресу. Помірний рівень стресу може стимулювати пізнавальну активність та мобілізувати внутрішні ресурси. Надмірний стрес негативно впливає на мотивацію та ефективність навчання. Управління навчальним стресом є важливим аспектом формування здорової мотивації учіння [18].

Таким чином здійснено теоретичний аналіз проблеми формування мотивації учіння молодших школярів у психолого-педагогічній літературі. Визначено, що мотивація є складним динамічним утво ренням, яке включає систему внутрішніх і зовнішніх спонукань, що зумовлюють активність, цілеспрямованість та результативність навчальної діяльності учнів.

З’ясовано, що у молодшому шкільному віці провідним мотивом діяльності є пізнавальний інтерес, який поступово трансформується з зовнішніх (оцінних, соціальних) у внутрішні (пізнавальні, саморозвитку).

У ході теоретичного узагальнення встановлено, що ефективне формування мотивації учіння можливе за умов реалізації особистісно орієнтованого підходу, створення ситуацій успіху, використання позитивного підкріплення, налагодження суб’єкт-суб’єктної взаємодії між учителем і учнем.

Отже, мотивація учіння молодших школярів розглядається як ключовий психолого-педагогічний чинник розвитку особистості, який забезпечує активну участь дитини у навчальному процесі, сприяє формуванню пізнавальної

самостійності, відповідальності та внутрішньої потреби у знаннях.

1.2 Психолого-педагогічні особливості формування мотивації учіння молодших школярів

Формування мотивації учіння у молодших школярів характеризується особливою специфікою, зумовленою віковими та психологічними особливостями дітей цього віку. Молодший шкільний вік охоплює період життя дитини від 6-7 до 10-11 років та співпадає з навчанням у початковій школі. Цей період відзначається докорінною зміною соціальної ситуації розвитку дитини та появою нової провідної діяльності – навчальної. На початку навчання в школі відбувається перебудова всієї системи відносин дитини з дійсністю.

Психологи відзначають, що у молодшому шкільному віці навчальна діяльність стає провідною та набуває характеру суспільно значущої діяльності. В процесі навчання формуються психічні новоутворення, які характеризують найбільш значущі досягнення в розвитку молодших школярів. Провідна роль навчальної діяльності полягає в тому, що через неї опосередковується вся система відносин дитини з навколишнім світом.

На початку шкільного навчання у дітей переважає зовнішня мотивація, пов’язана з новою соціальною роллю учня. Дослідження показують, що першокласники проявляють інтерес до школи переважно через зовнішні фактори: шкільне приладдя, новий ранець, форма. У цей період діти ще не усвідомлюють повною мірою зміст навчальної діяльності та її значення для особистісного розвитку.

Особливості формування мотивації учіння молодших школярів тісно пов’язані з розвитком пізнавальних процесів у цьому віці. У дітей відбувається перехід від наочно-образного до словесно-логічного мислення, розвивається довільна увага та пам’ять. Розвиток пізнавальної сфери створює передумови для формування пізнавальних інтересів та внутрішньої мотивації навчання.

Український психолог О. Скрипченко визначає мотивацію учіння молодших школярів як складну багаторівневу систему спонукань, яка включає потреби, мотиви, інтереси, ідеали, прагнення, установки, емоції, цінності. У своїх дослідженнях науковець підкреслює, що формування повноцінної мотивації учіння є одним із першочергових завдань початкової школи [19].

Процес формування мотивації учіння у молодших школярів має поетапний характер. Спочатку у дітей з'являється інтерес до процесу діяльності, потім до результату, і лише після цього формується інтерес до способів здобуття знань. Така закономірність вимагає від учителя ретельного підбору методів навчання та створення ситуацій успіху на кожному етапі.

Таблиця 1.1 – Характеристика мотивів учіння молодших школярів за віковими групами

Вік учнів	Провідні мотиви	Особливості прояву	Рівень сформованості
6-7 років	Соціальні, позиційні	Бажання отримати схвалення, зайняти нову соціальну позицію	Початковий
7-8 років	Навчально-пізнавальні, соціальні	Інтерес до процесу навчання, прагнення до успіху	Середній
9-10 років	Пізнавальні, саморозвитку	Інтерес до способів здобуття знань, прагнення до самовдосконалення	Достатній

Аналіз даних таблиці дозволяє простежити динаміку розвитку мотивації учіння протягом навчання в початковій школі. У процесі навчальної діяльності відбувається поступовий перехід від зовнішньої мотивації до внутрішньої, від нестійких мотивів до стійких [20].

Дослідження показують, що у молодшому шкільному віці відбувається активне формування вольової сфери особистості. Розвиток волі безпосередньо пов'язаний з формуванням мотивації учіння, оскільки вольові якості необхідні для подолання труднощів у навчанні. Здатність до вольової регуляції поведінки дозволяє учням підтримувати стійкий інтерес до навчання. У процесі

формування мотивації учіння молодших школярів особливого значення набуває емоційний компонент навчальної діяльності. Позитивні емоції, пов'язані з отриманням високої оцінки, похвалою вчителя чи визнанням однокласників, створюють сприятливий фон для розвитку пізнавальних інтересів. Емоційне благополуччя в процесі навчання є необхідною умовою формування позитивної мотивації. [21].

Психологи відзначають тісний взаємозв'язок між формуванням мотивації учіння та розвитком самооцінки молодших школярів. На початку навчання самооцінка учнів значною мірою залежить від оцінок учителя. Поступово діти починають оцінювати себе більш диференційовано, враховуючи власні досягнення та невдачі в різних видах навчальної діяльності.

Особливості спілкування молодших школярів з учителем та однокласниками також впливають на формування мотивації учіння. Стиль педагогічного спілкування вчителя, його вміння створювати ситуації успіху та підтримувати пізнавальну активність учнів визначають характер навчальної мотивації. Позитивні взаємини з однокласниками створюють сприятливий емоційний фон для навчання.

У молодшому шкільному віці відбувається формування пізнавальних інтересів як важливого компонента мотивації учіння. Пізнавальний інтерес проявляється у прагненні до пізнання нового, невідомого, у бажанні зрозуміти причини явищ та їх взаємозв'язки. Розвиток пізнавальних інтересів відбувається поступово, від цікавості до допитливості і далі до стійкого пізнавального інтересу. Формування мотивації учіння молодших школярів тісно пов'язане з розвитком їх ціннісних орієнтацій. У процесі навчальної діяльності діти засвоюють систему цінностей, пов'язаних з пізнанням, досягненням успіху, самовдосконаленням. Ціннісне ставлення до навчання формується під впливом оцінок значущих дорослих та власного досвіду навчальної діяльності [22].

Дослідники підкреслюють значення творчого компонента у формуванні мотивації учіння молодших школярів. Включення елементів творчості в навчальну діяльність стимулює пізнавальну активність дітей, розвиває їх уяву та

креативність. Творчі завдання викликають позитивні емоції та сприяють формуванню стійкого інтересу до навчання.

У молодшому шкільному віці починає формуватися здатність до рефлексії власної навчальної діяльності. Учні поступово навчаються аналізувати свої успіхи та невдачі, розуміти причини труднощів у навчанні. Розвиток рефлексії сприяє усвідомленню навчальних мотивів та формуванню більш зрілої мотиваційної сфери. Особливості формування мотивації учіння молодших школярів значною мірою залежать від організації освітнього процесу. Використання різноманітних форм та методів навчання, створення проблемних ситуацій, організація групової роботи сприяють підтримці пізнавального інтересу. Важливу роль відіграє також система оцінювання навчальних досягнень [23].

Психологи звертають увагу на необхідність урахування індивідуальних особливостей молодших школярів у процесі формування мотивації учіння. Індивідуальний підхід передбачає врахування рівня розвитку пізнавальних процесів, особливостей темпераменту, характеру, здібностей кожного учня. Це дозволяє створити оптимальні умови для розвитку навчальної мотивації.

У формуванні мотивації учіння молодших школярів важливу роль відіграє сімейне виховання. Ставлення батьків до навчання, їх очікування та вимоги впливають на формування навчальних мотивів дитини. Співпраця сім'ї та школи створює сприятливі умови для розвитку позитивної мотивації учіння. Науковці відзначають, що у молодшому шкільному віці закладаються основи саморегуляції навчальної діяльності. Учні поступово оволодівають умінням ставити цілі, планувати свої дії, контролювати їх виконання. Розвиток саморегуляції створює передумови для формування стійкої внутрішньої мотивації учіння [24].

Формування мотивації учіння у молодших школярів пов'язане з розвитком їх пізнавальної активності. Активність у навчанні проявляється в прагненні до самостійного пошуку інформації, у бажанні вирішувати складні завдання, у готовності до подолання труднощів. Розвиток пізнавальної активності сприяє

становленню повноцінної навчальної діяльності [25].

Формування мотивації учіння молодших школярів відбувається в тісному взаємозв'язку з розвитком їх комунікативних навичок. Здатність ефективно спілкуватися з учителями та однолітками створює основу для успішної навчальної діяльності. Комунікативні вміння допомагають учням висловлювати свої думки, ставити запитання, брати участь у дискусіях. Розвинені комунікативні навички сприяють формуванню впевненості у собі та позитивної мотивації до навчання.

Психологічні дослідження показують значення ігрової діяльності у формуванні мотивації учіння молодших школярів. Включення дидактичних ігор у освітній процес дозволяє створити емоційно привабливу атмосферу навчання. Гра допомагає підтримувати інтерес до навчального матеріалу та полегшує його засвоєння. Поступовий перехід від ігрової до навчальної діяльності сприяє формуванню стійких навчальних мотивів [26].

У процесі формування мотивації учіння особливого значення набуває розвиток критичного мислення молодших школярів. Здатність аналізувати інформацію, порівнювати різні точки зору, робити власні висновки підвищує інтерес до навчання. Розвиток критичного мислення сприяє формуванню пізнавальної самостійності. Вміння критично оцінювати власні досягнення створює основу для адекватної самооцінки. Дослідники підкреслюють роль проєктної діяльності у формуванні мотивації учіння молодших школярів. Участь у проєктах дозволяє учням відчути себе активними суб'єктами пізнавального процесу. Проєктна діяльність розвиває ініціативність, відповідальність та креативність. Успішна реалізація проєктів підвищує впевненість учнів у власних силах.

Формування мотивації учіння тісно пов'язане з розвитком інформаційної культури молодших школярів. Вміння працювати з різними джерелами інформації розширює пізнавальні можливості учнів. Розвиток інформаційних навичок сприяє підвищенню самостійності в навчанні. Оволодіння сучасними інформаційними технологіями створює додаткові стимули для навчання.

У молодшому шкільному віці відбувається формування навчальної співпраці як важливого фактору мотивації. Вміння працювати в парах та групах розвиває соціальні навички учнів. Спільна навчальна діяльність створює умови для обміну знаннями та досвідом. Позитивний досвід співпраці підвищує інтерес до навчання [27].

Особливу роль у формуванні мотивації учіння відіграє розвиток емоційного інтелекту молодших школярів. Здатність розуміти власні емоції та емоції інших людей допомагає будувати ефективні взаємини в освітньому процесі. Розвинений емоційний інтелект сприяє кращому подоланню навчальних труднощів. Емоційна компетентність створює основу для формування стійкої навчальної мотивації.

У процесі формування мотивації учіння важливе значення має розвиток часової перспективи молодших школярів. Здатність бачити зв’язок між сьогоднішнім навчанням та майбутніми досягненнями підвищує цінність навчальної діяльності. Розуміння довгострокових цілей навчання сприяє формуванню стійких навчальних мотивів. Розвиток часової перспективи допомагає учням долати короткочасні труднощі заради майбутніх результатів [28].

Психологи відзначають важливість формування адекватного ставлення до помилок у процесі навчання. Розуміння помилок як невід’ємної частини процесу пізнання знижує страх перед невдачами. Конструктивне ставлення до помилок сприяє розвитку навчальної мотивації. Вміння аналізувати та виправляти помилки підвищує ефективність навчальної діяльності.

Формування мотивації учіння молодших школярів передбачає розвиток їх пізнавальної інтуїції. Здатність висувати гіпотези, передбачати результати, знаходити нестандартні рішення підвищує інтерес до навчання. Розвиток інтуїтивного мислення сприяє формуванню творчого підходу до навчальних завдань. Поєднання логічного та інтуїтивного мислення створює оптимальні умови для пізнавальної діяльності.

Особливе значення у формуванні мотивації учіння молодших школярів має

розвиток метакогнітивних навичок. Здатність учнів аналізувати власні пізнавальні процеси дозволяє їм краще розуміти свої сильні та слабкі сторони у навчанні. Усвідомлення особливостей свого мислення та пам’яті допомагає обирати ефективні стратегії навчання. Розвиток когнітивних навичок сприяє формуванню самостійності та відповідальності за власне навчання [29].

Дослідження українських науковців показують важливість формування навчальних звичок у молодшому шкільному віці. Правильно сформовані навчальні звички створюють основу для ефективної організації навчальної діяльності. Систематичність та послідовність у виконанні навчальних завдань сприяє формуванню позитивного ставлення до навчання. Автоматизація базових навчальних дій вивільняє ресурси для творчої та пошукової діяльності.

У контексті формування мотивації учіння особливу роль відіграє розвиток естетичного сприйняття молодших школярів. Здатність бачити красу в навколишньому світі та навчальному матеріалі підвищує емоційну привабливість навчання. Естетичний компонент навчання сприяє розвитку пізнавального інтересу. Формування естетичного смаку створює додаткові стимули для вивчення різних предметів.

Процес формування мотивації учіння тісно пов’язаний з розвитком соціального інтелекту молодших школярів. Розуміння соціальних ситуацій та взаємин допомагає учням ефективно взаємодіяти в навчальному середовищі. Соціальний інтелект сприяє формуванню адекватної самооцінки через порівняння з однолітками. Розвинені соціальні навички створюють сприятливі умови для навчальної співпраці [30].

Дослідники відзначають значення формування навчальної автономії у молодшому шкільному віці. Поступове збільшення самостійності у виборі навчальних завдань та способів їх виконання підвищує відповідальність учнів за результати навчання. Здатність до автономного навчання сприяє розвитку внутрішньої мотивації. Навчальна автономія створює основу для формування індивідуального стилю навчальної діяльності.

У процесі формування мотивації учіння важливу роль відіграє розвиток

просторового мислення молодших школярів. Здатність оперувати просторовими образами розширює можливості пізнання навколишнього світу. Розвиток просторового мислення сприяє кращому розумінню математики та природничих наук. Сформовані просторові уявлення підвищують впевненість учнів у вирішенні навчальних завдань [31].

Психологи підкреслюють значення формування навчальної допитливості у молодшому шкільному віці. Розвиток допитливості створює внутрішні стимули для пізнавальної діяльності. Прагнення дізнаватися нове спонукає учнів до активного пошуку інформації. Підтримка природної допитливості дітей сприяє формуванню стійкого інтересу до навчання.

Формування мотивації учіння передбачає розвиток когнітивної гнучкості молодших школярів. Здатність швидко переключатися між різними завданнями та стратегіями їх вирішення підвищує ефективність навчання. Когнітивна гнучкість допомагає учням адаптуватися до нових навчальних ситуацій. Розвиток цієї якості сприяє формуванню позитивного ставлення до змін та викликів у навчанні.

У молодшому шкільному віці особливого значення набуває формування навчальної витривалості. Здатність підтримувати увагу та працездатність протягом тривалого часу є необхідною умовою успішного навчання. Розвиток навчальної витривалості дозволяє учням ефективно працювати над складними завданнями. Сформована витривалість створює основу для досягнення високих результатів у навчанні.

Дослідження показують важливість розвитку творчої уяви у формуванні мотивації учіння молодших школярів. Багата уява допомагає учням створювати яскраві образи та асоціації, що полегшують запам’ятовування навчального матеріалу. Розвиток творчої уяви сприяє формуванню оригінального підходу до вирішення навчальних завдань. Здатність до образного мислення підвищує інтерес до навчання та створює умови для розвитку креативності [32].

Розглянуто психолого-педагогічні особливості формування мотивації учіння молодших школярів. Встановлено, що молодший шкільний вік є

сенситивним періодом для розвитку пізнавальної активності, самостійності та формування внутрішньої навчальної мотивації. Саме у цей період відбувається становлення нової соціальної ситуації розвитку – перехід від ігрової до навчальної діяльності, що зумовлює переорієнтацію мотивів дитини та формування нових видів поведінки. Провідна діяльність молодших школярів – навчальна – набуває соціально значущого характеру, сприяє розвитку пізнавальних інтересів, формуванню довільності психічних процесів, розвитку самооцінки та внутрішньої позиції школяра.

Таким чином, ефективне формування мотивації учіння у молодших школярів можливе лише за умови врахування вікових та психологічних особливостей дітей, створення сприятливого навчального середовища, побудованого на співпраці, довірі, підтримці та особистісно орієнтованому підході до кожного учня.

1.3 Інтерактивні технології як засіб формування мотивації учіння молодших школярів

Сучасна початкова освіта характеризується активним упровадженням інтерактивних технологій навчання, які створюють сприятливі умови для підвищення ефективності освітнього процесу та формування стійкої навчальної мотивації учнів молодшого шкільного віку. Інтерактивні технології розглядаються як система методів, прийомів і засобів організації взаємодії вчителя та учнів, що ґрунтується на діалозі, співпраці та активній участі кожного учасника освітнього процесу.

Використання інтерактивних технологій у початковій школі забезпечує не лише засвоєння знань, а й формування позитивного ставлення до навчання, розвиток пізнавальної активності, комунікативних умінь, творчості та критичного мислення. Такі технології, як робота в парах і групах, навчальні ігри, мозкові штурми, метод проєктів, інтерактивні вправи на платформах

(LearningApps, Kahoot, Wordwall тощо), сприяють створенню емоційно комфортного освітнього середовища, у якому дитина відчуває власну значущість і успішність.

Сучасна початкова освіта характеризується активним упровадженням інтерактивних технологій навчання, які створюють оптимальні умови для формування мотивації учіння молодших школярів. Інтерактивні технології представляють собою систему способів організації взаємодії педагога і учнів у формі навчальних ігор, що забезпечують педагогічно ефективне пізнавальне спілкування. Український науковець О. Пометун визначає інтерактивне навчання як специфічну форму організації пізнавальної діяльності, яка створює комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність [33].

У контексті формування мотивації учіння молодших школярів інтерактивні технології виступають ефективним педагогічним засобом, який забезпечує активну взаємодію всіх учасників освітнього процесу. Така взаємодія характеризується високим рівнем інтенсивності спілкування учасників, їхньою прямою та особистою взаємодією, багатою та різноманітною комунікацією. Інтерактивне навчання передбачає обов’язкову роботу в парах, малих групах або командах, що створює сприятливі умови для розвитку навчальної мотивації.

Дослідження показують, що використання інтерактивних технологій у початковій школі сприяє формуванню пізнавальних мотивів учіння. В процесі інтерактивного навчання створюються ситуації, в яких учні вчаться формулювати власну думку, правильно її висловлювати, доводити свою точку зору, аргументувати й дискутувати. Така активна розумова діяльність викликає у дітей справжній інтерес до пізнання.

Педагогічна цінність інтерактивних технологій полягає у створенні умов для емоційно комфортного середовища навчання. Учні молодшого шкільного віку отримують можливість проявити себе, продемонструвати свої здібності та знання у спільній діяльності. Позитивні емоції, які виникають у процесі інтерактивного навчання, сприяють формуванню стійкого інтересу до

навчальної діяльності [34].

Інтерактивні технології базуються на принципах активності, зворотного зв'язку, експериментування та довіри у спілкуванні. Активність передбачає постійну участь усіх учнів у процесі навчання, зворотний зв'язок забезпечує своєчасну корекцію навчальних дій. Експериментування дозволяє учням спробувати різні способи вирішення навчальних завдань, а довіра у спілкуванні створює атмосферу психологічної безпеки.

Таблиця 1.2 – Вплив інтерактивних технологій на формування компонентів мотивації учіння молодших школярів

Компоненти мотивації	Інтерактивні технології	Результат впливу	Показники ефективності
Пізнавальний інтерес	Дидактичні ігри, проєкти	Підвищення допитливості	Активність на уроках
Соціальна взаємодія	Групова робота, дискусії	Розвиток комунікації	Якість співпраці
Емоційний компонент	Творчі завдання, рольові ігри	Позитивне ставлення	Емоційний стан

Аналіз даних таблиці демонструє системний вплив інтерактивних технологій на різні компоненти мотивації учіння. Особливо слід відзначити комплексний характер впливу, який забезпечує гармонійний розвиток мотиваційної сфери молодших школярів [35].

Характерною особливістю інтерактивних технологій є створення ситуації успіху для кожного учня. Можливість досягти позитивного результату у спільній діяльності підвищує самооцінку учнів та формує впевненість у власних силах. Успішний досвід інтерактивного навчання створює основу для розвитку стійкої позитивної мотивації. У процесі використання інтерактивних технологій відбувається активне формування навчальної співпраці. Учні навчаються працювати в команді, розподіляти обов'язки, узгоджувати свої дії з діями інших. Досвід ефективної співпраці сприяє розвитку соціальних мотивів навчання та формуванню відповідальності за спільний результат.

Дослідники відзначають особливу роль інтерактивних технологій у розвитку пізнавальної самостійності молодших школярів. В процесі інтерактивного навчання учні отримують можливість самостійно шукати шляхи вирішення проблем, висувати гіпотези, перевіряти їх правильність. Розвиток самостійності створює передумови для формування внутрішньої мотивації учіння.

Інтерактивні технології сприяють формуванню рефлексивних умінь молодших школярів. Після виконання інтерактивних завдань учні аналізують результати своєї діяльності, оцінюють власний внесок у спільну роботу, визначають шляхи покращення результатів. Розвиток рефлексії допомагає учням краще усвідомлювати цілі та мотиви навчання. Використання інтерактивних технологій створює умови для розвитку творчого потенціалу учнів. Творчі завдання, які пропонуються в процесі інтерактивного навчання, стимулюють розвиток уяви, оригінальності мислення, здатності до генерування нових ідей. Можливість проявити креативність підвищує інтерес до навчальної діяльності.

В процесі інтерактивного навчання відбувається активне формування комунікативних навичок молодших школярів. Учні вчаться чітко висловлювати свої думки, слухати і розуміти інших, аргументувати свою позицію. Розвинені комунікативні навички створюють основу для ефективної навчальної взаємодії та підвищують мотивацію до навчання.

Інтерактивні технології забезпечують диференціацію та індивідуалізацію навчання. Різноманітність форм роботи дозволяє враховувати індивідуальні особливості учнів, їх інтереси та здібності. Можливість працювати у власному темпі та обирати посильні завдання створює комфортні умови для навчання та підтримує мотивацію. Важливою характеристикою інтерактивних технологій є їх спрямованість на розвиток критичного мислення учнів. В процесі вирішення проблемних ситуацій, участі в дискусіях та обговореннях учні навчаються аналізувати інформацію, порівнювати різні точки зору, робити обґрунтовані висновки. Розвиток критичного мислення підвищує пізнавальну активність та інтерес до навчання [36].

Інтерактивні технології сприяють формуванню ціннісного ставлення до навчання. Через активну взаємодію з однолітками та вчителем учні усвідомлюють значущість знань, важливість навчальної діяльності для особистісного розвитку. Формування ціннісного ставлення до навчання створює основу для розвитку стійкої навчальної мотивації. Використання інтерактивних технологій передбачає створення ситуацій вибору в освітньому процесі. Можливість обирати завдання, способи їх виконання, партнерів для спільної роботи розвиває самостійність та відповідальність учнів. Ситуації вибору сприяють формуванню внутрішньої мотивації та позитивного ставлення до навчання.

Дослідження показують ефективність інтерактивних технологій у розвитку емоційного інтелекту молодших школярів. В процесі спільної діяльності учні вчаться розуміти власні емоції та емоції інших, розвивають емпатію та навички емоційної саморегуляції. Розвинений емоційний інтелект сприяє формуванню позитивної мотивації учіння.

Інтерактивні технології забезпечують активізацію пізнавальних процесів учнів. Різноманітні форми роботи стимулюють розвиток уваги, пам’яті, мислення, уяви. Активізація пізнавальних процесів створює сприятливі умови для засвоєння навчального матеріалу та підтримує інтерес до навчання. Важливою особливістю інтерактивних технологій є їх спрямованість на формування навчальної суб’єктності молодших школярів. Учні виступають активними учасниками освітнього процесу, приймають рішення, беруть на себе відповідальність за результати діяльності. Розвиток суб’єктності сприяє формуванню стійкої внутрішньої мотивації учіння [37].

Інтерактивні технології в початковій школі базуються на чіткій системі методичних прийомів та спеціально організованих формах навчальної взаємодії. Педагогічні дослідження показують, що ефективність цих технологій значною мірою залежить від правильного вибору методів та їх адаптації до вікових особливостей молодших школярів. Особливу увагу науковці приділяють створенню системи послідовного впровадження інтерактивних методів,

починаючи від найпростіших форм взаємодії до більш складних.

Таблиця 1.3 – Базові методи інтерактивного навчання та їх вплив на формування мотивації молодших школярів

Метод	Основні характеристики	Вплив на мотивацію	Особливості застосування
Робота в парах	Взаємне навчання, обмін думками	Розвиток соціальних мотивів	1-4 класи, всі предмети
Мозковий штурм	Генерування ідей, творчий пошук	Активізація пізнавального інтересу	2-4 класи, інтегровані уроки
Рольова гра	Моделювання ситуацій, практичне застосування знань	Формування навчально-пізнавальних мотивів	1-4 класи, мовно-літературна галузь

Аналіз представлених у таблиці даних свідчить про різноманітність впливу інтерактивних методів на формування мотивації учіння. Кожен метод має свої особливості та створює специфічні умови для розвитку певних компонентів мотиваційної сфери молодших школярів.

Український дослідник О. Комар визначає структуру інтерактивного уроку як особливу форму організації навчання, що передбачає чергування різних видів взаємодії. Така структура включає мотиваційний етап, етап актуалізації опорних знань, етап засвоєння нового матеріалу через інтерактивну взаємодію, етап рефлексії. Кожен етап має свої специфічні методи та прийоми, які забезпечують активну участь усіх учнів у освітньому процесі [38].

Дослідження показують, що ефективність інтерактивних технологій значно підвищується при їх системному використанні. Систематичне застосування інтерактивних методів створює в класі особливу атмосферу співпраці та взаємопідтримки. Учні поступово оволодівають навичками групової роботи та конструктивного діалогу. Сформовані навички стають основою для подальшого розвитку навчальної мотивації.

Сучасні педагоги наголошують на необхідності поетапного впровадження

інтерактивних технологій у початковій школі. Першим етапом є ознайомлення учнів з правилами роботи в парах та малих групах. Другий етап передбачає відпрацювання базових комунікативних навичок. На третьому етапі відбувається перехід до більш складних форм взаємодії та вирішення проблемних завдань.

Інтерактивні технології створюють особливі умови для розвитку пізнавальної активності молодших школярів. Використання методу проєктів, дослідницьких завдань, навчальних дискусій стимулює розвиток самостійного мислення учнів. Дослідницька діяльність, організована в інтерактивній формі, сприяє формуванню стійкого інтересу до процесу пізнання.

У контексті формування мотивації учіння особливого значення набуває технологія «перевернутого навчання». Ця технологія передбачає попереднє самостійне ознайомлення учнів з новим матеріалом та активне його опрацювання на уроці через інтерактивну взаємодію. Такий підхід розвиває відповідальність за власне навчання та створює умови для формування навчальної самостійності.

Дослідники відзначають важливість правильної організації рефлексії в процесі інтерактивного навчання. Рефлексивні прийоми допомагають учням усвідомити отримані результати, проаналізувати процес навчання, оцінити власний внесок у спільну роботу. Розвинені рефлексивні навички сприяють формуванню свідомого ставлення до навчання.

Впровадження інтерактивних технологій вимагає створення спеціального освітнього середовища. Таке середовище характеризується гнучкістю, відкритістю до змін, наявністю необхідних матеріалів та обладнання для групової роботи. Правильно організоване освітнє середовище створює умови для розвитку пізнавальної активності та навчальної мотивації. Важливим аспектом використання інтерактивних технологій є забезпечення психологічної безпеки учнів. Створення атмосфери довіри та взаємоповаги дозволяє учням вільно висловлювати свої думки, експериментувати з різними способами вирішення завдань. Психологічна безпека є необхідною умовою для розвитку внутрішньої мотивації навчання [39].

Сучасні дослідження показують ефективність інтеграції інтерактивних технологій з інформаційно-комунікаційними засобами навчання. Використання електронних освітніх ресурсів, навчальних платформ, інтерактивних додатків розширює можливості для організації групової роботи та створює додаткові стимули для навчання.

У процесі впровадження інтерактивних технологій особливого значення набуває роль учителя як фасилітатора освітнього процесу. Учитель створює умови для активної взаємодії учнів, спрямовує їх пізнавальну діяльність, забезпечує необхідну підтримку. Професійна майстерність педагога значною мірою визначає ефективність інтерактивного навчання. Дослідження показують важливість диференційованого підходу при використанні інтерактивних технологій. Врахування індивідуальних особливостей учнів дозволяє підбирати оптимальні форми взаємодії та рівень складності завдань. Диференціація створює умови для успішного навчання кожного учня та підтримки позитивної мотивації.

Інтерактивні технології сприяють формуванню навичок самооцінки та взаємооцінки учнів. У процесі спільної діяльності діти вчаться об’єктивно оцінювати результати власної роботи та роботи однокласників. Розвиток оцінювальних умінь створює основу для формування адекватної самооцінки та навчальної мотивації.

Особливу роль у формуванні мотивації учіння відіграють інтерактивні технології проблемного навчання. Створення проблемних ситуацій, організація пошукової діяльності, спільне вирішення навчальних проблем стимулюють розвиток пізнавального інтересу. Проблемне навчання в інтерактивній формі сприяє формуванню дослідницької позиції учнів.

Дослідники відзначають значення ігрових інтерактивних технологій у формуванні мотивації учіння. Дидактичні ігри, створені з урахуванням вікових особливостей молодших школярів, забезпечують природний перехід від ігрової до навчальної діяльності. Ігрові методи створюють емоційно привабливу атмосферу навчання та підтримують інтерес до пізнання. Важливим

компонентом інтерактивних технологій є організація здоров'язберігаючого навчального середовища. Чергування різних видів діяльності, використання рухливих ігор та вправ, створення комфортної психологічної атмосфери сприяють збереженню здоров'я учнів. Здоров'язберігаючий підхід забезпечує підтримку працездатності та навчальної мотивації [40].

Інтерактивні технології створюють умови для розвитку емоційного інтелекту молодших школярів. У процесі групової взаємодії діти вчаться розуміти емоції інших, контролювати власні емоційні прояви, будувати конструктивні взаємини. Розвинений емоційний інтелект сприяє формуванню позитивного ставлення до навчання.

Дослідження показують ефективність інтерактивних технологій у формуванні соціальної компетентності учнів. Спільна навчальна діяльність розвиває навички співпраці, вміння вирішувати конфлікти, здатність до емпатії. Соціальна компетентність створює основу для розвитку соціальних мотивів навчання. Інтерактивні технології забезпечують формування навичок самоорганізації та саморегуляції навчальної діяльності. Учні вчаться планувати свою роботу, розподіляти час, контролювати виконання завдань. Розвинені навички самоорганізації сприяють формуванню відповідального ставлення до навчання та стійкої навчальної мотивації.

Таким чином, теоретичний аналіз проблеми формування мотивації учіння молодших школярів засобами інтерактивних технологій дозволяє зробити наступні висновки.

У результаті дослідження сутності та структури мотивації учіння встановлено, що це складне психолого-педагогічне явище, яке включає систему мотивів, потреб, цілей, інтересів та ціннісних орієнтацій особистості. Мотивація учіння виступає як динамічна система, що розвивається під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Важливими компонентами мотивації учіння є когнітивний, емоційний та вольовий, які забезпечують активність особистості в навчальній діяльності.

Вивчення психолого-педагогічних особливостей формування мотивації

учіння молодших школярів показало, що цей процес має свою специфіку, зумовлену віковими характеристиками учнів початкової школи. У молодшому шкільному віці відбувається перехід від зовнішньої мотивації до внутрішньої, формуються пізнавальні інтереси, розвивається здатність до рефлексії та самооцінки. Особливого значення набуває розвиток навчальної співпраці, комунікативних навичок та емоційного інтелекту.

Дослідження інтерактивних технологій як засобу формування мотивації учіння дозволило визначити їх високий педагогічний потенціал. Інтерактивні технології створюють оптимальні умови для активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, забезпечують емоційно комфортне середовище навчання, сприяють розвитку пізнавальної самостійності та творчого потенціалу учнів. Системне використання інтерактивних методів та прийомів забезпечує формування стійкої позитивної мотивації до навчання.

Встановлено, що ефективність формування мотивації учіння засобами інтерактивних технологій залежить від правильної організації освітнього процесу, врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, створення ситуацій успіху та забезпечення психологічної безпеки. Важливу роль відіграє професійна майстерність учителя, його вміння створювати умови для активної пізнавальної діяльності та розвитку навчальної мотивації молодших школярів.

Теоретичне дослідження підтверджує необхідність подальшого вивчення проблеми формування мотивації учіння молодших школярів та розробки ефективних методик використання інтерактивних технологій у початковій школі.

РОЗДІЛ 2
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБОМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1 Діагностика рівня мотивації учіння молодших школярів та організація експериментальної роботи

Мотивація є основним рушієм освітнього процесу, оскільки саме вона визначає рівень активності, самостійності та зацікавленості учнів у здобутті знань. Для молодших школярів навчальна мотивація ще не є сформованою стабільною характеристикою, а тому потребує постійного вивчення та корекції. Вона значною мірою залежить від внутрішніх та зовнішніх факторів, зокрема від особливостей організації освітнього процесу, застосованих педагогічних технологій та стилю викладання. Важливо не лише забезпечити належні умови для розвитку мотивації, а й вчасно діагностувати її рівень, щоб визначити шляхи її покращення.

У молодшому шкільному віці мотивація навчальної діяльності розвивається через пізнавальний інтерес, схвалення з боку дорослих та прагнення досягти успіху. Вона може бути внутрішньою, коли учень навчається заради отримання знань та задоволення від процесу пізнання, або зовнішньою, коли основним стимулом стають оцінки, заохочення чи уникнення покарань. Оптимальним варіантом є гармонійне поєднання цих двох видів мотивації, що забезпечує стійкий інтерес до навчання та високу продуктивність учня. Якщо ж домінує виключно зовнішня мотивація, існує ризик зниження навчальної активності у випадку, коли стимулюючі фактори зникають [41].

Дослідження мотивації навчальної діяльності у молодших школярів є необхідним для розробки ефективних педагогічних підходів, спрямованих на її розвиток. Саме тому у Запорізькій гімназії № 5 було проведено діагностику навчальної мотивації серед учнів двох паралельних класів – 4-А та 4-Б. Метою

дослідження було визначення рівня навчальної мотивації учнів, виявлення чинників, що впливають на неї, та розробка рекомендацій щодо її підвищення. Учасниками анкетування стали 54 учні: 26 у 4-А класі та 28 у 4-Б класі.

Діагностування навчальної мотивації здійснювалося за допомогою анкети, що містила десять запитань закритого типу. Вона була спрямована на виявлення ставлення учнів до навчання, їхньої зацікавленості в уроках, сприйняття домашніх завдань та готовності до участі в інтерактивних формах навчання. Запитання були сформульовані у доступній для дітей формі, що дозволило отримати об'єктивні результати. Опитування дало змогу оцінити загальний рівень мотивації та виділити групи учнів із високим, середнім і низьким рівнем навчальної активності.

Результати дослідження засвідчили певні відмінності між класами. У 4-А класі високий рівень мотивації виявили лише 2 учні (7,7%), середній рівень – 14 учнів (53,8%), а низький – 10 учнів (38,5%). У 4-Б класі високий рівень показали 4 учні (14,3%), середній – 10 учнів (35,7%), а низький – 14 учнів (50,0%). Це означає, що значна частина дітей має недостатню внутрішню мотивацію до навчання, а сам процес навчання сприймається ними як необхідність, а не як можливість здобути нові знання.

Таблиця 2.1 – Розподіл рівнів мотивації у 4-А та 4-Б класах

Клас	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
4-А	2 (7,7%)	14 (53,8%)	10 (38,5%)
4-Б	4 (14,3%)	10 (35,7%)	14 (50,0%)

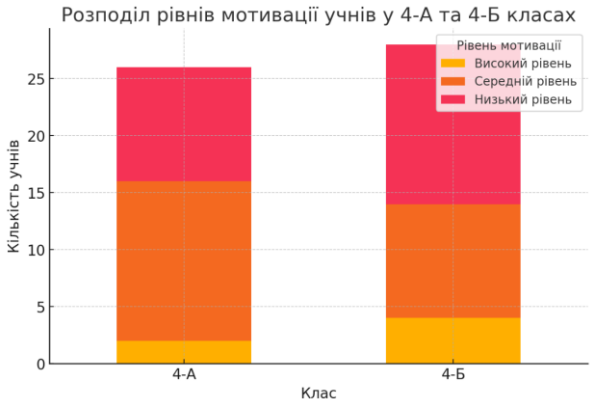

Рисунок 2.1 – Графік рівня мотивації учнів

Аналіз відповідей на окремі питання анкети також показав певні закономірності. Наприклад, на запитання «Чи подобається тобі ходити до школи?» позитивно відповіли 57,7% учнів 4-А класу та 46,4% учнів 4-Б класу. Нейтрально до відвідування школи ставляться 15,4% (4-А) та 21,4% (4-Б), а негативне ставлення висловили 26,9% та 32,1% відповідно. Це свідчить про те, що майже третина дітей сприймає школу не як цікаве місце для розвитку, а як обов'язковий щоденний ритуал.

Під час аналізу відповідей на запитання «Чи цікаво тобі на уроках?» виявилося, що у 4-А класі 57,7% учнів вважають навчальні заняття цікавими, тоді як у 4-Б цей показник становить 67,9%. Однак, 42,3% учнів 4-А класу та 32,1% учнів 4-Б класу вважають уроки нудними. Це може бути пов'язано як із методами викладання, так і з рівнем індивідуальної зацікавленості дітей у навчанні.

Таблиця 2.2 – Аналіз відповідей на ключові запитання анкети (у %)

Питання	4-А (Позитивні)	4-А (Нейтральні)	4-А (Негативні)	4-Б (Позитивні)	4-Б (Нейтральні)	4-Б (Негативні)
Ходити до школи	57,7%	15,4%	26,9%	46,4%	21,4%	32,1%
Цікавість до уроків	57,7%	-	42,3%	67,9%	-	32,1%
Участь у конкурсах	61,5%	-	38,5%	50,0%	-	50,0%

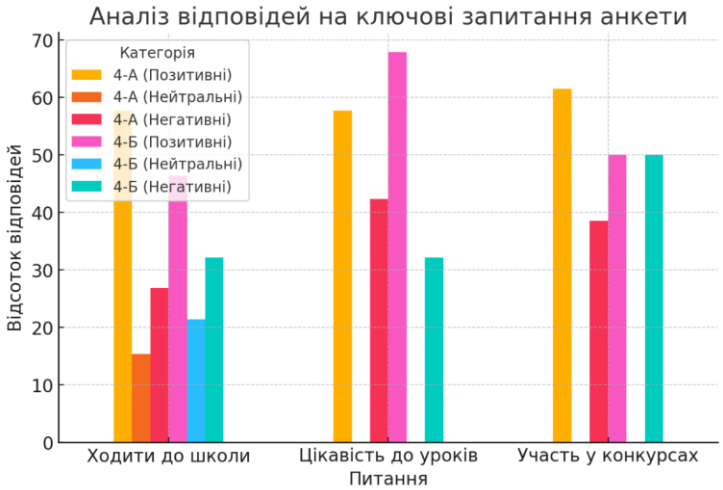

Рисунок 2.2 – Графік відповідей на ключові запитання

Результати діагностики показали, що у значної частини учнів середній або низький рівень мотивації. Це означає, що більшість школярів навчаються не через власне бажання отримувати знання, а через зовнішні стимули. Разом із тим, спостерігається інтерес до інтерактивних методів навчання, що підтверджує їхню ефективність.

Рівень навчальної мотивації у молодших школярів є важливим показником якості освітнього процесу, оскільки від нього залежить не лише успішність дитини, а й її подальше ставлення до навчання. Чим раніше буде проведена якісна діагностика мотиваційних чинників, тим швидше можна буде впровадити ефективні методики, які допоможуть підвищити інтерес учнів до навчання. Діагностичні методи дозволяють отримати об’єктивну інформацію про фактори, що впливають на мотивацію, і коригувати освітній процес відповідно до особливостей кожного класу.

Одним із важливих аспектів діагностики є розуміння того, що навчальна мотивація не є стабільною характеристикою, а змінюється під впливом внутрішніх та зовнішніх умов. Вона формується під дією особистого інтересу дитини, її стосунків із вчителем, особливостей взаємодії з однокласниками та підтримки з боку батьків. У молодшому шкільному віці цей процес є особливо динамічним, тому педагогічні підходи повинні бути гнучкими і адаптивними [42].

Для оцінки мотивації використовуються різні методи, зокрема спостереження, анкетування, аналіз навчальної активності та психологічні тести. Анкетування є одним із найпоширеніших методів, оскільки воно дозволяє швидко зібрати необхідну інформацію та систематизувати її для подальшого аналізу. Використання закритих запитань сприяє отриманню чітких і структурованих відповідей, що особливо важливо під час роботи з молодшими школярами.

Під час дослідження у Запорізькій гімназії №5 було використано анкетування як основний метод діагностики рівня мотивації. Це дозволило отримати кількісні та якісні показники навчальної активності учнів, визначити

їхні переваги у методах навчання та виявити ключові проблеми, які заважають формуванню позитивного ставлення до школи. Аналізуючи отримані дані, можна побачити певні закономірності, які впливають на рівень мотивації дітей.

Одним із важливих факторів є зацікавленість самими навчальними дисциплінами. Якщо дитині подобається предмет, вона активніше бере участь у його вивченні та краще запам’ятовує матеріал. Однак результати анкетування свідчать, що значна частина учнів не вважає навчання цікавим процесом. Це може бути пов’язано як із методикою викладання, так і з недостатньою залученістю дітей у пізнавальну діяльність.

Діагностика також виявила, що в учнів з високим рівнем мотивації часто спостерігається розвинене почуття відповідальності та цілеспрямованість. Вони ставлять перед собою конкретні завдання, наприклад, отримати хорошу оцінку, стати кращими у класі або глибше розібратися в цікавій для них темі. Учні з низьким рівнем мотивації, навпаки, не проявляють значної ініціативи у освітньому процесі та виконують завдання лише під контролем дорослих.

Результати анкетування також показали, що значна частина школярів має низький рівень мотивації до виконання домашніх завдань. Це пояснюється тим, що самостійна робота вимагає більшої зосередженості, планування та відповідальності, а діти молодшого шкільного віку ще не завжди володіють цими навичками на достатньому рівні. Таким чином, необхідно не лише пояснювати важливість домашніх завдань, а й робити їх цікавими, інтерактивними та більш доступними для учнів.

Ще одним показовим моментом у дослідженні стало ставлення дітей до інтерактивних методів навчання. Більшість учнів позитивно оцінюють уроки, що включають ігрові завдання, роботу в групах, використання мультимедійних технологій. Це свідчить про те, що сучасні методики викладання можуть бути ефективним інструментом підвищення навчальної мотивації, оскільки дозволяють залучити дітей до активної участі у процесі здобуття знань.

Не менш важливим фактором є вплив соціального середовища на мотивацію школярів. Дружня атмосфера в класі, підтримка однокласників,

співпраця у виконанні завдань сприяють розвитку інтересу до навчання. Натомість конфлікти, почуття ізоляції або нерозуміння з боку вчителя можуть суттєво знизити бажання дитини вчитися. Це підтверджується результатами спостережень, які показали, що учні, які комфортно почуваються у колективі, демонструють вищий рівень мотивації [43].

Щодо системи оцінювання, дослідження виявило, що вона не завжди є стимулом до навчання. У деяких дітей негативні оцінки викликають страх та зниження мотивації, а високі бали сприймаються лише як формальна винагорода. Це говорить про необхідність використання не лише оцінок, а й інших способів заохочення, таких як похвала, зворотний зв'язок, індивідуальні завдання відповідно до інтересів учня.

У рамках дослідження в Запорізькій гімназії №5 було проведено спостереження за учнями 4-А та 4-Б класів протягом кількох навчальних тижнів. Класний керівник систематично аналізував поведінку дітей на різних уроках, зокрема української мови, математики та природознавства. У ході спостереження враховувалися такі критерії: активна участь у класній роботі, ініціювання питань, швидка втомлюваність та рівень співпраці з однокласниками.

Щоденник спостережень

Дата: Протягом навчального періоду (вересень-жовтень)

Класи: 4-А та 4-Б

Спостерігач: Класний керівник

Мета: Оцінка рівня навчальної мотивації учнів за поведінковими критеріями

Зміст спостереження:

1. Активна участь у класній роботі – визначається за тим, наскільки учень залучений до обговорень, виконує завдання без примусу та проявляє інтерес до теми.

2. Ініціювання питань та ідей – показує, чи учень самостійно ставить питання, висловлює власні думки та пропонує альтернативні шляхи розв'язання

задач.

3. Швидка втомлюваність – фіксується на основі зниження концентрації уваги, відволікання під час уроку, скарг на втому.

4. Співпраця з однокласниками – оцінюється за рівнем взаємодії у групових завданнях, готовності допомагати іншим та комунікативній активності.

Таблиця 2.4 – Результати спостережень за активністю учнів у освітньому процесі

Клас	Активно бере участь у роботі	Ініціює питання та ідеї	Швидко втомлюється	Співпрацює з однокласниками
4-А	12 учнів (46,2%)	8 учнів (30,8%)	6 учнів (23,1%)	14 учнів (53,8%)
4-Б	10 учнів (35,7%)	6 учнів (21,4%)	9 учнів (32,1%)	12 учнів (42,9%)

Результати спостережень засвідчили певні тенденції щодо рівня навчальної активності молодших школярів. У 4-А класі 46,2% учнів демонструють високу активність під час уроків, що є дещо вищим показником, ніж у 4-Б класі (35,7%). Це може свідчити про те, що в цьому класі більш розвинене позитивне ставлення до навчання та пізнавальна мотивація.

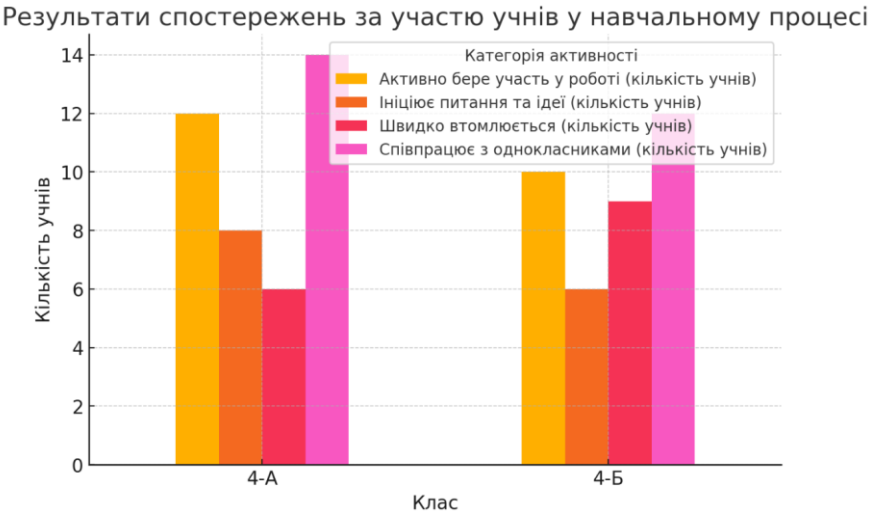

Рисунок 2.3 – Графік спостережень за участю учнів у освітньому процесі

Щодо ініціативності учнів, то 30,8% учнів 4-А класу активно ставлять запитання та пропонують власні ідеї, тоді як у 4-Б класі таких дітей 21,4%. Це може бути пов’язано із загальною атмосферою в класі, довірою між учнями та вчителем, а також із методами навчання, що застосовуються під час уроків.

Важливим аспектом аналізу стала оцінка швидкої втомлюваності дітей. У 4-А класі цей показник становить 23,1%, що є нижчим, ніж у 4-Б класі (32,1%). Це може свідчити про те, що учні 4-Б класу швидше втрачають концентрацію під час навчання, що може бути наслідком недостатнього зацікавлення темами уроків або неефективної організації навчального часу.

Рівень співпраці з однокласниками також демонструє відмінності між класами. У 4-А класі 53,8% дітей активно взаємодіють у групових завданнях, тоді як у 4-Б цей показник нижчий – 42,9%. Це може бути пов’язано з відмінностями в рівні соціалізації учнів, їхньою впевненістю у спільній роботі та наявністю досвіду групової взаємодії.

Аналіз даних спостережень дозволив зробити кілька висновків щодо загального рівня навчальної мотивації школярів. По-перше, учні, які частіше ініціюють запитання та проявляють активність, зазвичай мають більш розвинену внутрішню мотивацію. Вони цікавляться навчанням не лише через оцінки або вимоги вчителя, а й через власне бажання пізнавати нове. По-друге, швидка втомлюваність негативно впливає на мотивацію до навчання, оскільки діти, які швидко втрачають концентрацію, рідше беруть активну участь у роботі та демонструють нижчі результати.

Отримані результати також вказують на те, що рівень взаємодії з однокласниками впливає на загальну залученість у освітній процес. Учні, які охоче працюють у групах, частіше проявляють ініціативу та краще сприймають новий матеріал. Це свідчить про те, що використання методів групової роботи може стати ефективним засобом підвищення навчальної мотивації у молодших школярів.

Таким чином, проведене спостереження підтверджує важливість активного залучення учнів у освітній процес. Використання інтерактивних

методик, групових завдань та формування дружньої атмосфери на уроках може суттєво вплинути на рівень навчальної мотивації школярів. У подальших дослідженнях буде розглянуто, як інтерактивні технології можуть допомогти підвищити активність учнів та зменшити рівень втомлюваності під час освітнього процесу.

Аналізуючи отримані результати, можна зробити висновок, що мотивація навчальної діяльності молодших школярів залежить від багатьох факторів, включаючи методи викладання, підтримку вчителя, атмосферу в класі та особисті інтереси учнів. Діагностика дозволила визначити основні напрямки для покращення освітнього процесу та розробити рекомендації щодо підвищення зацікавленості школярів у навчанні.

Для ефективного підвищення мотивації необхідно використовувати комплексний підхід, що включає застосування інтерактивних методик, підтримку індивідуальних інтересів дітей та створення сприятливого навчального середовища. Особливу увагу слід приділити адаптації освітніх програм відповідно до особливостей молодших школярів, оскільки саме в цьому віці формуються ключові навички та ставлення до навчання [44].

Отримані результати дозволяють зрозуміти, що мотивація є динамічною характеристикою, яка може змінюватися під впливом різних чинників. Саме тому важливо не лише діагностувати її рівень, а й регулярно проводити оцінювання ефективності застосованих методів навчання. Підвищення рівня мотивації учнів є одним із головних завдань сучасної школи, оскільки воно напряму впливає на якість освіти та майбутні академічні досягнення дітей.

З урахуванням отриманих результатів у подальших дослідженнях буде розглянуто можливості вдосконалення освітнього процесу шляхом використання інтерактивних технологій. Вони можуть стати ефективним засобом для підвищення інтересу до навчання та розвитку самостійності учнів у засвоєнні нових знань.

2.2 Впровадження інтерактивних технологій у процес формування мотивації учіння молодших школярів

У сучасному освітньому процесі мотивація учнів відіграє визначальну роль у забезпеченні ефективності навчання. Молодші школярі потребують особливого підходу, оскільки їхня увага нестабільна, а бажання навчатися формується під впливом різних факторів. Одним із найефективніших методів підвищення мотивації є впровадження інтерактивних технологій. Вони дозволяють зробити освітній процес більш захопливим, активним та спрямованим на залучення учнів до спільної діяльності.

Інтерактивні технології – це сукупність педагогічних прийомів та методів, які сприяють активному залученню учнів до освітнього процесу шляхом взаємодії між ними, вчителем та навчальним матеріалом. Вони ґрунтуються на принципі суб'єкт-суб'єктної комунікації, коли учень є не лише слухачем, а й активним учасником освітнього процесу. Такі методики допомагають підвищити рівень зацікавленості, розвивати критичне мислення, креативність та навички командної роботи [45].

У молодшому шкільному віці інтерактивні методи навчання особливо ефективні, оскільки діти найкраще засвоюють інформацію через гру, практичну діяльність та емоційно забарвлену взаємодію. Традиційні методи навчання, що базуються на пасивному засвоєнні матеріалу, не завжди здатні підтримувати увагу школярів протягом усього уроку. Використання інтерактивних технологій допомагає змінити цю ситуацію, залучаючи учнів у процес активного здобуття знань через різні форми роботи [46].

Одним із ключових аспектів інтерактивного навчання є його гнучкість та здатність адаптуватися до особливостей конкретного класу та рівня підготовленості учнів. Інтерактивні методи можуть бути впроваджені як у традиційному форматі уроку, так і під час дистанційного навчання. Вони включають використання ігрових методик, навчальних проєктів, групових форм роботи, а також застосування цифрових технологій, таких як інтерактивні

дошки, онлайн-платформи та мультимедійні ресурси [47].

Під час експериментального дослідження у Запорізькій гімназії № 5 було впроваджено інтерактивні методи навчання у 4-А класі з метою підвищення рівня мотивації учнів. Заняття були розроблені так, щоб учні мали можливість не лише засвоювати матеріал, а й активно брати участь у процесі навчання через ігри, групові завдання, роботу з цифровими ресурсами та дискусії. Такий підхід дозволив створити більш динамічну атмосферу навчання, яка сприяє кращому засвоєнню знань.

Одним із методів, які використовувалися в експериментальному класі, були навчальні ігри. Гра є природним способом пізнання світу для дітей, тому її застосування у освітньому процесі сприяє підвищенню мотивації та активного залучення учнів до роботи. Навчальні ігри можуть мати різний формат: рольові ігри, дидактичні завдання, інтерактивні вікторини. Вони допомагають не лише засвоювати навчальний матеріал, а й формувати навички співпраці, комунікації та самостійного мислення.

Значну роль у процесі впровадження інтерактивного навчання відіграє методика навчальних проєктів. Цей підхід передбачає, що учні самостійно або у групах досліджують певну тему, збирають інформацію, аналізують її та презентують результати. Виконання навчальних проєктів сприяє формуванню стійкої навчальної мотивації, оскільки учні бачать практичне застосування своїх знань та відчувають власну роль у освітньому процесі [48].

Використання цифрових технологій також стало важливою частиною експериментального навчання у 4-А класі. Інтерактивні дошки, мультимедійні презентації, онлайн-вікторини та навчальні платформи, такі як Kahoot та LearningApps, допомогли зробити освітній процес більш привабливим. Використання таких технологій дозволяє візуалізувати складні поняття, зробити навчання більш доступним та залучити до нього навіть тих учнів, які раніше не проявляли активності на уроках. Ще одним аспектом впровадження інтерактивних технологій було використання групових форм роботи. Навчання у групах дозволяє дітям розвивати навички комунікації, критичного мислення та

співпраці. Робота в парах чи малих групах сприяє активному обговоренню матеріалу, взаємодопомозі та підвищенню загального рівня зацікавленості у навчанні.

Аналіз результатів впровадження інтерактивних технологій показав позитивний ефект на рівень мотивації учнів. У порівнянні з контрольним класом, у 4-А класі відбулося значне зростання числа учнів із середнім та високим рівнем мотивації. Водночас зменшилася кількість учнів, які сприймають навчання лише як обов'язковий процес, не отримуючи від нього задоволення.

Таблиця 2.3 – Зміни у рівні мотивації після впровадження інтерактивних технологій

Клас	Високий рівень (до)	Високий рівень (після)	Середній рівень (до)	Середній рівень (після)	Низький рівень (до)	Низький рівень (після)
4-А	2 (7,7%)	8 (30,8%)	14 (53,8%)	16 (61,5%)	10 (38,5%)	2 (7,7%)
4-Б	4 (14,3%)	5 (17,9%)	10 (35,7%)	11 (39,3%)	14 (50,0%)	12 (42,9%)

Отримані результати підтвердили, що інтерактивні технології є ефективним засобом підвищення навчальної мотивації. Вони сприяють розвитку інтересу до навчання, покращенню взаємодії між учнями, формуванню навичок самостійного пошуку інформації та активного мислення. Інтерактивні методи роблять освітній процес більш доступним і цікавим для дітей, що особливо важливо у молодшому шкільному віці.

Використання інтерактивних технологій у освітньому процесі має не лише безпосередній вплив на мотивацію учнів, але й сприяє розвитку їхньої когнітивної активності та соціальних навичок. Завдяки інтерактивним методам навчання створюється середовище, у якому учень не просто отримує знання, а й активно взаємодіє з ними, шукає власні способи розв'язання завдань та аналізує результати своєї роботи. Такий підхід сприяє формуванню позитивного ставлення до навчання та підвищенню інтересу до нових знань [49].

Одним із важливих факторів, який зумовлює успішність інтерактивного навчання, є зміна ролі вчителя у процесі викладання. Якщо у традиційній системі

освіти педагог є основним носієм знань, то при використанні інтерактивних методів він стає організатором навчального середовища, де учні самостійно досліджують матеріал та отримують знання через діяльність. Ця зміна підходу допомагає підвищити рівень самостійності учнів, їхню відповідальність за власне навчання та вміння працювати в команді [50].

Впровадження інтерактивних технологій потребує відповідного матеріально-технічного забезпечення, що включає використання мультимедійних ресурсів, інтерактивних дощок, освітніх платформ та цифрових інструментів. Водночас важливо не лише впроваджувати нові технології, але й змінювати методику викладання, забезпечуючи логічну інтеграцію інтерактивних елементів у загальну структуру уроку. Наприклад, використання онлайн-вікторин чи мультимедійних презентацій не повинно бути самоціллю, а має сприяти глибшому розумінню навчального матеріалу та активному залученню учнів у освітній процес [51].

Одним із ключових методів, який активно використовується в інтерактивному навчанні, є проблемне навчання. Ця методика передбачає, що перед учнями ставиться певне питання або завдання, яке потребує аналізу, розгляду альтернативних варіантів і самостійного пошуку розв’язання. Такий підхід розвиває критичне мислення, вміння формулювати власну точку зору та аргументовано відстоювати її. Для молодших школярів проблемне навчання може бути реалізоване у форматі квестів, групових завдань або інтерактивних вправ, які вимагають застосування логіки та уяви.

Ще одним ефективним методом є використання технології «перевернутого класу», яка передбачає, що учні знайомляться з теоретичним матеріалом самостійно (наприклад, переглядаючи відео або виконуючи інтерактивні завдання), а на уроці працюють над практичними аспектами теми. Такий формат навчання дозволяє учням засвоювати матеріал у власному темпі, а під час уроку зосереджуватися на обговоренні складних питань та виконанні завдань у співпраці з однокласниками [52].

Ігрові технології також займають важливе місце в інтерактивному навчанні

молодших школярів. Вони допомагають подолати бар’єр між освітнім процесом та природною цікавістю дитини. Наприклад, використання освітніх комп’ютерних ігор дозволяє закріплювати матеріал у цікавій та доступній формі, тоді як рольові ігри допомагають розвивати комунікативні навички та вміння працювати у команді [53].

Впровадження інтерактивних методів також сприяє формуванню рефлексивних навичок у школярів. Наприклад, після виконання групового проєкту або інтерактивного завдання учням пропонується обговорити, що було для них найцікавішим, які труднощі вони зустріли та що б вони змінили у своїй роботі. Такий підхід допомагає дітям навчитися аналізувати власний освітній процес, формувати навички самоконтролю та відповідальності.

Дослідження також показують, що використання інтерактивних технологій позитивно впливає на рівень мотивації учнів з різними типами пізнавальної активності. Наприклад, для учнів із високим рівнем пізнавальної активності інтерактивні методи відкривають нові можливості для самостійного навчання, тоді як для дітей, які мають труднощі із засвоєнням матеріалу, вони допомагають зробити навчання більш доступним та цікавим. Не менш важливим є вплив інтерактивного навчання на розвиток соціальних навичок. Робота в групах, обговорення, спільне розв’язання завдань формують у дітей вміння слухати інших, висловлювати свої думки та співпрацювати для досягнення спільної мети. Такі навички є важливими не лише у шкільному навчанні, а й у подальшому житті, оскільки сприяють розвитку емоційного інтелекту та навичок міжособистісної взаємодії.

Варто також зазначити, що успішне використання інтерактивних технологій потребує певної підготовки як з боку учнів, так і з боку вчителя. Педагог повинен не лише володіти сучасними методами навчання, але й уміти ефективно інтегрувати їх у структуру уроку, створювати умови для активної роботи учнів та забезпечувати належний рівень організації освітнього процесу [54].

Під час експериментального дослідження було зафіксовано, що учні, які

навчалися з використанням інтерактивних технологій, виявляли більшу зацікавленість до навчання, ставили більше запитань та проявляли ініціативу у виконанні завдань. Це підтверджує, що інтерактивні методи не лише підвищують рівень мотивації, але й сприяють розвитку творчого мислення та навичок самостійного навчання. Отримані результати також свідчать, що інтерактивне навчання допомагає зменшити рівень тривожності учнів, оскільки вони почуваються більш впевнено у процесі виконання завдань. Це особливо важливо для дітей, які раніше уникали активної участі у навчанні через страх зробити помилку або отримати негативну оцінку.

Таким чином, інтерактивні технології є необхідним елементом сучасного освітнього процесу, оскільки вони дозволяють адаптувати навчання до особливостей кожного учня, підвищуючи його залученість та рівень мотивації. Подальше дослідження ефективності інтерактивного навчання може бути спрямоване на розширення використання цифрових технологій та розробку нових методик активного навчання для молодших школярів.

2.3 Аналіз результатів експериментального дослідження

Результати експериментального дослідження формування мотивації учіння молодших школярів за допомогою інтерактивних технологій демонструють суттєві зміни у рівні навчальної активності учнів. Порівняльний аналіз до і після впровадження інтерактивних методик дозволяє оцінити, наскільки ефективними виявилися запропоновані підходи. Дані свідчать, що використання активних форм навчання, включаючи ігрові методи, групову роботу та цифрові технології, суттєво вплинуло на навчальну мотивацію дітей, зробивши освітній процес більш динамічним та цікавим.

Мотивація є важливою складовою успішного навчання, оскільки визначає, з якою активністю та ентузіазмом учні беруть участь у освітньому процесі. Після впровадження інтерактивних технологій було зафіксовано зростання кількості учнів із високим рівнем мотивації та зменшення частки тих, хто раніше демонстрував низький рівень зацікавленості. Якщо на початковому етапі дослідження значна частина школярів навчалася переважно через зовнішні стимули, такі як оцінки чи вимоги батьків, то після експерименту у багатьох дітей сформувалося внутрішнє бажання вчитися [55].

Дані свідчать, що після використання інтерактивних методик у 4-А класі кількість учнів із високим рівнем мотивації зросла з 7,7% до 30,8%, а у 4-Б класі цей показник збільшився з 14,3% до 17,9%. Одночасно суттєво зменшилася кількість школярів, які демонстрували низький рівень навчальної активності. У 4-А класі цей показник скоротився з 38,5% до 7,7%, а у 4-Б – з 50% до 42,9%.

Зростання рівня навчальної мотивації після експерименту можна пояснити кількома ключовими факторами. По-перше, інтерактивні методи навчання залучають дітей у процес пізнання через діяльність, а не через пасивне сприйняття інформації. По-друге, навчання у групах сприяє підвищенню зацікавленості, оскільки взаємодія з однолітками активізує пізнавальну активність та створює позитивну атмосферу на уроці. По-третє, використання ігрових технологій допомагає зробити освітній процес захопливим і легким для

розуміння.

Таблиця 2.5 – Порівняльний аналіз рівня мотивації до та після впровадження інтерактивних технологій

Клас	Високий рівень (до)	Високий рівень (після)	Середній рівень (до)	Середній рівень (після)	Низький рівень (до)	Низький рівень (після)
4-А	2 (7,7%)	8 (30,8%)	14 (53,8%)	16 (61,5%)	10 (38,5%)	2 (7,7%)
4-Б	4 (14,3%)	5 (17,9%)	10 (35,7%)	11 (39,3%)	14 (50,0%)	12 (42,9%)

Позитивний ефект від інтерактивного навчання спостерігався і в ставленні учнів до виконання домашніх завдань. Якщо раніше більшість дітей виконували їх з примусу, то після використання інтерактивних підходів значна частина учнів почала виконувати завдання більш усвідомлено, проявляючи ініціативу та інтерес до навчального матеріалу. Діти почали краще розуміти зв’язок між навчанням у класі та самостійною роботою вдома. Важливим фактором, що вплинув на зміну мотивації, стала можливість використовувати цифрові технології. Онлайн-вікторини, мультимедійні презентації та інтерактивні вправи дозволили урізноманітнити освітній процес, зробивши його привабливим для школярів. Діти почали більше цікавитися навчальними додатками, охочіше брати участь у тестуванні та групових проєктах.

Проте аналіз отриманих даних також виявив деякі труднощі, які можуть впливати на мотивацію учнів навіть при використанні інтерактивних методів. Деякі школярі потребували більше часу на адаптацію до нових методів навчання, оскільки звикли до традиційної форми подачі матеріалу. В окремих випадках було зафіксовано, що учні, які зазвичай демонстрували низьку активність, могли залишатися пасивними і в умовах інтерактивного навчання, якщо їм не була надана додаткова підтримка. Ще одним аспектом, який варто враховувати, є індивідуальні відмінності учнів. Не всі діти однаково добре сприймають групові форми роботи: частина учнів надає перевагу самостійному виконанню завдань. Це вимагає диференційованого підходу до організації освітнього процесу, що дозволить забезпечити баланс між індивідуальним та колективним навчанням.

Варто також зазначити, що рівень успішності учнів не завжди прямо залежить від рівня мотивації. Хоча більшість дітей із високою мотивацією показали кращі результати, були й учні, які при підвищенні мотивації не продемонстрували значного покращення оцінок. Це може свідчити про те, що на академічну успішність впливають не лише мотиваційні чинники, а й особливості інтелектуального розвитку, навчальні здібності та попередній досвід учня.

Під час аналізу також стало очевидним, що рівень навчальної мотивації тісно пов’язаний із атмосферою на уроці. Учні, які почувалися комфортно, частіше брали участь в обговореннях, проявляли ініціативу та з радістю виконували завдання. Водночас у класах, де учні відчували напругу або страх перед помилками, рівень активності був значно нижчим.

Отримані результати підтверджують ефективність інтерактивних технологій для підвищення мотивації молодших школярів. Проте, щоб досягти максимально позитивного ефекту, необхідно враховувати індивідуальні особливості учнів, рівень їхньої соціалізації та когнітивні здібності. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку адаптивних моделей інтерактивного навчання, які враховуватимуть потреби різних груп школярів.

Зміни в рівні мотивації після впровадження інтерактивних технологій підтвердили, що традиційні методи навчання не завжди здатні підтримувати інтерес учнів до освітнього процесу. Учні, які до експерименту ставилися до уроків пасивно, після залучення до інтерактивних форм роботи стали активнішими, почали охочіше виконувати завдання та демонструвати ініціативу. Це свідчить про те, що сучасні підходи до викладання можуть суттєво змінювати ставлення дітей до навчальної діяльності.

Однак важливо враховувати, що ефективність інтерактивних технологій може варіюватися залежно від особливостей класу, рівня попередньої підготовки учнів та їхніх особистісних характеристик. Наприклад, у 4-А класі, де початковий рівень мотивації був дещо вищим, позитивні зміни після впровадження нових методик були більш вираженими. Це може пояснюватися тим, що учні, які вже мали певний рівень внутрішньої мотивації, швидше

адаптувалися до нових підходів у навчанні та проявили більшу активність.

Натомість у 4-Б класі, де початковий рівень мотивації був нижчим, інтерактивні технології також принесли позитивні результати, але рівень залучення учнів підвищувався поступово. Це може бути пов’язано з тим, що частина школярів спочатку сприймала нові методики як тимчасове нововведення, що не матиме довготривалого впливу. Важливим аспектом ефективного впровадження інтерактивних методів є їхня систематичність: якщо такі технології використовуються епізодично, без комплексного підходу, їхній ефект може бути менш значним.

Поведінкові спостереження за учнями після запровадження інтерактивного навчання показали цікаві зміни у навчальній активності. Діти, які раніше неохоче відповідали на запитання вчителя, після експерименту стали більш впевненими у своїх відповідях, охоче висловлювали свої думки та пропонували власні ідеї. Це свідчить про те, що інтерактивні методи навчання допомагають зменшити страх перед можливими помилками та формують більш комфортну психологічну атмосферу на уроці.

Окремим напрямком аналізу стали спостереження за тим, як змінилися навички співпраці учнів після впровадження інтерактивних технологій. Діти, які раніше воліли працювати індивідуально, почали активніше взаємодіяти з однокласниками під час групових завдань. Це важливий аспект освітнього процесу, адже вміння співпрацювати, обговорювати спільні ідеї та домовлятися з іншими є ключовими навичками для подальшого академічного та соціального розвитку.

Також було зафіксовано зростання рівня зацікавленості учнів у позакласних навчальних заходах. Якщо до експерименту участь у конкурсах, вікторинах та командних іграх брали лише деякі учні, то після використання інтерактивних технологій рівень залучення значно збільшився. Це підтверджує, що мотивація до навчання не обмежується лише уроками – якщо освітній процес є цікавим і динамічним, учні починають проявляти більше ініціативи й поза межами класу.

Ще одним показником ефективності інтерактивних технологій стало те, що учні почали активніше взаємодіяти з навчальним матеріалом. Якщо раніше вони переважно сприймали інформацію як даність, то після експерименту почали частіше ставити запитання, висловлювати сумніви та аналізувати альтернативні варіанти розв'язання задач. Це свідчить про формування критичного мислення, що є одним із ключових завдань сучасної освіти.

Не менш важливим є вплив інтерактивного навчання на рівень концентрації уваги. Дані спостережень показали, що після впровадження інтерактивних технологій значно зменшилася кількість учнів, які швидко втомлювалися або відволікалися під час уроку. Це пояснюється тим, що активна взаємодія з матеріалом допомагає утримувати увагу учнів та робить освітній процес більш динамічним. Важливо зазначити, що не всі учні однаково швидко адаптуються до інтерактивного навчання. Для деяких дітей необхідний додатковий час, щоб звикнути до нових форм роботи, особливо якщо вони раніше навчалися переважно у традиційній системі, де взаємодія була мінімальною. Це ще раз підкреслює необхідність індивідуального підходу до кожного учня та поступового введення нових методик.

Під час аналізу також стало очевидним, що впровадження інтерактивних технологій має бути поєднане з іншими стратегіями підтримки навчальної мотивації. Наприклад, використання інтерактивних методів у поєднанні з позитивним підкріпленням (похвала, схвалення, заохочення за активну участь) дає кращі результати, ніж самостійне застосування технологій. Діти, які отримували регулярну підтримку від учителя, демонстрували більш стійкий інтерес до навчання.

Також варто звернути увагу на довготривалий ефект інтерактивного навчання. Якщо такі методики застосовуються лише на окремих уроках, учні можуть сприймати їх як тимчасову новинку, що згодом втрачає свою привабливість. Однак коли інтерактивні підходи стають частиною навчальної стратегії, вони сприяють стабільному підвищенню рівня мотивації та формують позитивне ставлення до навчання у довгостроковій перспективі.

Важливим висновком аналізу є те, що мотивація до навчання зростає, коли учні бачать конкретний результат своєї роботи. Наприклад, після виконання інтерактивних проєктів діти відзначали, що їм було цікаво не лише працювати над завданням, а й бачити його підсумковий результат. Це підтверджує, що навчання стає більш ефективним, коли воно має чітку практичну цінність для учнів.

Окрім цього, інтерактивні технології сприяли підвищенню рівня самооцінки школярів. Учні, які раніше відчували невпевненість у своїх знаннях, після активної участі у групових обговореннях та проєктах почали краще оцінювати власні можливості та демонструвати вищу академічну впевненість. Це важливий аспект навчання, оскільки низька самооцінка може бути одним із факторів низької мотивації до навчання.

Результати експериментального дослідження підтвердили, що інтерактивні технології мають значний вплив на формування навчальної мотивації молодших школярів. Однак для досягнення максимального ефекту необхідно не тільки впроваджувати інтерактивні методи, а й правильно їх комбінувати та адаптувати до потреб конкретного класу. Важливо, щоб інтерактивне навчання не сприймалося учнями як розважальна діяльність, а було повноцінним елементом освітнього процесу, що сприяє глибокому засвоєнню знань.

Однією з ключових рекомендацій є систематичне використання інтерактивних методів у освітньому процесі. Якщо такі технології застосовуються лише періодично, вони можуть сприйматися учнями як тимчасове нововведення, що з часом втрачає свою ефективність. Регулярне використання ігрових технологій, групових проєктів та цифрових платформ сприяє формуванню стійкої навчальної мотивації та дозволяє підтримувати високий рівень зацікавленості школярів.

Ще однією важливою рекомендацією є індивідуалізація навчання. Не всі учні однаково реагують на інтерактивні методи, тому необхідно враховувати особливості кожної дитини. Для цього можна проводити діагностику навчальних

стилів, що допоможе визначити, які методи навчання є найбільш ефективними для кожного учня. Деякі діти краще засвоюють інформацію через візуальні матеріали, інші – через практичну діяльність, тому освітній процес повинен бути гнучким та різноманітним [56].

Окрім цього, доцільно застосовувати поєднання інтерактивних технологій із традиційними методами навчання. Повністю замінювати класичні методики викладання не слід, адже вони мають свою ефективність, особливо в контексті розвитку навичок аналітичного мислення та роботи з текстовою інформацією. Оптимальним варіантом є інтеграція інтерактивних елементів у традиційну структуру уроку, що дозволяє зробити його більш динамічним і водночас організованим.

Особливу увагу слід приділити формуванню рефлексивних навичок у школярів. Після використання інтерактивних методів навчання важливо, щоб учні аналізували свою роботу, обговорювали труднощі, які виникли, та оцінювали, наскільки ефективними були застосовані методи. Такий підхід допоможе не тільки закріпити отримані знання, а й розвинути навички самостійного аналізу та критичного мислення. Важливим аспектом є створення комфортного психологічного середовища в класі. Спостереження під час експерименту показали, що учні, які почувалися впевнено та не боялися робити помилки, проявляли більшу активність та демонстрували вищий рівень навчальної мотивації. Вчителю слід заохочувати учнів до активної участі у процесі навчання, створюючи атмосферу співпраці, взаємопідтримки та відкритого спілкування [57].

Також доцільним є використання технології “перевернутого класу”, коли учні отримують теоретичний матеріал для ознайомлення вдома, а в класі працюють над його закріпленням через обговорення, практичні завдання та групові проєкти. Такий підхід дозволяє більш ефективно використовувати час на уроці, роблячи освітній процес інтерактивним та орієнтованим на самостійне мислення учнів.

Ще одним напрямом для покращення навчальної мотивації є застосування

елементів гейміфікації. Використання системи нагород, рівнів досягнень, змагальних елементів та інтерактивних завдань сприяє підтримці інтересу до навчання. Наприклад, можна запровадити систему накопичення балів за активну участь у заняттях, що дозволить учням відчувати себе більш залученими в освітній процес.

Значну роль у формуванні навчальної мотивації відіграє взаємодія між учнями та педагогами. Дослідження показало, що учні, які отримують регулярний зворотний зв'язок від вчителя, демонструють вищий рівень мотивації. Тому педагогам слід більше уваги приділяти індивідуальному супроводу учнів, надавати їм конструктивні рекомендації та заохочувати до саморозвитку. Важливим аспектом є розвиток навчальної автономії учнів. Інтерактивні технології дозволяють учням брати на себе більше відповідальності за власне навчання, що сприяє формуванню самостійності та навичок саморегуляції. Для цього необхідно створювати ситуації вибору, коли школярі можуть самі вирішувати, яким способом вони будуть засвоювати матеріал. Наприклад, можна пропонувати кілька форматів виконання завдань: роботу в групах, індивідуальні проєкти або використання цифрових ресурсів [58].

Результати експерименту також підтверджують, що інтерактивні методи підвищують рівень мотивації не тільки у сильних учнів, а й у тих, хто раніше демонстрував низьку зацікавленість у навчанні. Це пояснюється тим, що такі технології створюють більше можливостей для кожного учня знайти свій стиль навчання та проявити себе в тих завданнях, які йому найбільше підходять. Однак слід враховувати, що перевантаження інтерактивними методами може призвести до втрати інтересу. Якщо навчання буде надто динамічним і постійно змінюватиме формати, учні можуть відчувати втому або відсутність структури. Тому важливо зберігати баланс між активними та спокійними видами діяльності, дозволяючи дітям адаптуватися до різних типів завдань.

Ще одним важливим аспектом є підготовка вчителів до впровадження інтерактивних методів навчання. Для ефективного використання таких технологій педагоги повинні володіти методичними інструментами, вміти

гнучко реагувати на поведінкові зміни учнів та адаптувати навчальні матеріали відповідно до рівня класу. Це передбачає проходження спеціальних тренінгів, обмін досвідом між колегами та постійний аналіз ефективності застосованих методик [59].

Окрім цього, необхідно залучати батьків до підтримки інтерактивного навчання. Спільна робота школи та сім'ї сприяє закріпленню мотивації до навчання та формуванню позитивного ставлення до освітнього процесу. Батьки можуть допомагати дітям використовувати інтерактивні ресурси вдома, заохочувати їх до самостійного пізнання нового та підтримувати інтерес до навчання [60].

Таким чином, отримані результати підтверджують ефективність інтерактивних технологій у підвищенні рівня навчальної мотивації молодших школярів. Однак для досягнення максимального ефекту необхідно враховувати індивідуальні особливості учнів, забезпечувати систематичне використання інтерактивних методів та поєднувати їх із іншими стратегіями підтримки навчальної активності. У майбутніх дослідженнях варто розглянути, які саме інтерактивні підходи мають найстійкіший вплив на мотивацію та як їх можна адаптувати для різних груп школярівю.

Дослідження впливу інтерактивних технологій на формування мотивації учіння молодших школярів дозволило отримати глибоке розуміння того, як різні методи навчання можуть сприяти залученню учнів до освітнього процесу. Аналіз результатів експериментального дослідження підтвердив, що інтерактивні технології є ефективним інструментом для підвищення рівня навчальної мотивації та формування позитивного ставлення до освітньої діяльності.

У процесі діагностики рівня мотивації учіння (2.1) було проведено анкетування учнів двох паралельних класів, що дозволило виявити особливості їхнього ставлення до освітнього процесу. Отримані дані свідчать про те, що значна частина учнів не мала достатнього рівня внутрішньої мотивації, а їхнє навчання було зумовлене переважно зовнішніми факторами, такими як оцінки чи вимоги батьків. Окрім цього, спостереження за учнями під час уроків

показали, що активність, ініціативність та вміння співпрацювати у класі значною мірою залежать від методики викладання. У 4-А та 4-Б класах фіксувалася різна динаміка навчальної активності, що стало основою для впровадження інтерактивних методик та оцінки їхньої ефективності.

Проведене впровадження інтерактивних технологій (2.2) підтвердило, що сучасні методики навчання можуть значно підвищити мотивацію учнів. До освітнього процесу було інтегровано ігрові методи, групові форми роботи, цифрові технології та проєктне навчання. Це дозволило урізноманітнити уроки, зробити їх більш динамічними та залучити учнів до активного пізнавального процесу. Використання інтерактивних платформ сприяло підвищенню рівня самостійної навчальної діяльності, а робота в групах дозволила розвинути навички комунікації та співпраці. Важливо відзначити, що впровадження інтерактивних методів мало позитивний вплив не тільки на рівень мотивації, але й на загальну атмосферу в класі, зробивши навчання більш комфортним та привабливим для учнів.

Під час аналізу результатів експериментального дослідження (2.3) було встановлено, що рівень навчальної мотивації учнів після впровадження інтерактивних технологій суттєво зріс. У 4-А класі кількість учнів із високим рівнем мотивації зросла з 7,7% до 30,8%, а у 4-Б класі цей показник збільшився з 14,3% до 17,9%. Водночас спостерігалося зменшення частки школярів із низьким рівнем мотивації, що підтверджує ефективність використаних методик. Зокрема, найбільший вплив на підвищення мотивації мали ігрові технології, проєктне навчання та інтеграція цифрових ресурсів. Учні почали проявляти більше ініціативи, ставити запитання, аналізувати навчальний матеріал та взаємодіяти між собою.

Отримані результати свідчать, що інтерактивні технології дозволяють зробити освітній процес більш цікавим, ефективним та спрямованим на активну участь учнів у здобутті знань. Важливим висновком є те, що мотивація до навчання зростає, коли учні мають можливість взаємодіяти з навчальним матеріалом, експериментувати та застосовувати знання на практиці. Також було

виявлено, що ефективність інтерактивних методів значною мірою залежить від систематичності їхнього використання та індивідуального підходу до кожного учня.

Аналіз отриманих даних також вказав на певні труднощі, які можуть виникати під час впровадження інтерактивних технологій. Зокрема, деякі учні потребують більше часу на адаптацію до нових форм навчання, а ефективність інтерактивних методів може залежати від їхньої систематичності та підготовленості педагогів. Це означає, що для досягнення максимального ефекту необхідно поєднувати інтерактивні методики з традиційними підходами, створювати умови для поступового залучення учнів до активного навчання та забезпечувати належний рівень організації уроків. Важливим аспектом подальшого впровадження інтерактивних методів є підготовка педагогів до їхнього використання. Вчителі повинні володіти методиками роботи з цифровими платформами, вміти організовувати групову діяльність та враховувати індивідуальні потреби учнів. Окрім цього, важливим є залучення батьків до підтримки інтерактивного навчання, що сприятиме закріпленню мотивації учнів у позаурочний час.

Підсумовуючи, можна сказати, що інтерактивні технології мають значний потенціал у підвищенні навчальної мотивації молодших школярів. Вони дозволяють не лише зробити уроки більш привабливими, але й розвивати в учнів навички критичного мислення, самостійності та комунікації. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на визначення довготривалого впливу інтерактивного навчання на рівень мотивації учнів та розробку адаптивних моделей інтерактивного викладання для різних вікових груп.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було виявлено, що мотивація учіння молодших школярів є складним психолого-педагогічним феноменом, який визначає успішність навчальної діяльності учнів. Вона формується під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, включаючи особистісні особливості дитини, освітнє середовище, методи навчання та стиль педагогічної взаємодії. Виявлено, що ефективне формування навчальної мотивації потребує комплексного підходу, який поєднує використання традиційних та сучасних методик навчання.

Результати аналізу наукових джерел підтвердили, що інтерактивні технології відіграють важливу роль у розвитку мотивації учіння молодших школярів. Вони сприяють підвищенню рівня залученості учнів до освітнього процесу, розвивають їхню самостійність, критичне мислення та комунікативні навички. Залучення школярів до інтерактивних форм навчання дозволяє створити ситуацію успіху, що позитивно впливає на їхню навчальну діяльність і сприяє розвитку пізнавальних інтересів.

В рамках проведеного емпіричного дослідження встановлено, що застосування інтерактивних методик навчання позитивно позначається на рівні мотивації учнів. Анкетування показало, що більшість дітей більш активно залучаються до навчальної діяльності, коли використовуються групові форми роботи, навчальні ігри та ситуаційне моделювання. Використання інтерактивних технологій дозволяє зробити освітній процес більш динамічним, а самих учнів – більш активними учасниками освітньої діяльності.

Дослідження також виявило певні труднощі, пов’язані із впровадженням інтерактивних технологій у освітній процес. Основними проблемами є недостатня підготовка вчителів до роботи з інтерактивними методами, нерівномірне використання інтерактивних форм навчання та необхідність адаптації таких технологій до вікових особливостей учнів. Подолання цих труднощів потребує удосконалення системи професійної підготовки педагогів та

розробки чітких методичних рекомендацій щодо впровадження інтерактивних технологій у початковій школі.

З огляду на отримані результати, можна зробити висновок, що інтерактивні технології є ефективним засобом формування мотивації учіння молодших школярів. Вони дозволяють не лише підвищити рівень залученості учнів до освітнього процесу, а й сприяють розвитку їхньої особистісної активності, творчих здібностей та самостійності. Для забезпечення успішного використання інтерактивних методик у початковій школі необхідно створити сприятливі умови для їхньої реалізації, розробити відповідні методичні рекомендації та підтримувати підготовку педагогічних кадрів. Впровадження інтерактивних технологій у освітній процес сприятиме підвищенню ефективності початкової освіти та формуванню у дітей позитивного ставлення до навчання.

1. Проаналізовано сутність та структуру мотивації учіння молодших школярів у психолого-педагогічній літературі. Установлено, що мотивація до навчання є складним багаторівневим утворенням, яке включає пізнавальні інтереси, навчальні мотиви, ціннісні орієнтації та емоційне ставлення до процесу учіння.

2. Визначено психолого-педагогічні особливості формування мотивації учіння учнів молодшого шкільного віку. З'ясовано, що в цьому віковому періоді провідною діяльністю є навчальна, а формування мотивації значною мірою залежить від позиції вчителя, особливостей організації освітнього середовища та врахування індивідуальних потреб дитини.

3. Досліджено роль інтерактивних технологій у формуванні навчальної мотивації. Установлено, що використання інтерактивних методів (робота в парах і групах, ігрові технології, проєктна діяльність, дидактичні ігри) сприяє активізації пізнавальної діяльності, підвищенню інтересу до навчання та розвитку комунікативних умінь учнів.

4. Проведено діагностику рівня мотивації учіння молодших школярів. Виявлено, що більшість учнів мають середній рівень навчальної мотивації, частина – високий, а незначна кількість – низький, що свідчить про

необхідність упровадження ефективних методів стимулювання пізнавальної активності.

5. Розроблено та експериментально перевірено ефективність використання інтерактивних технологій у формуванні мотивації учіння молодших школярів. Доведено, що систематичне застосування інтерактивних форм роботи позитивно впливає на ставлення дітей до навчання, сприяє розвитку пізнавальної самостійності, відповідальності за результати та формуванню стійкої внутрішньої мотивації до учіння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гавриш І. В. Інтерактивне навчання в системі підготовки вчителя початкової школи. Київ : НПУ ім. М. Драгоманова, 2021. 243 с.
2. Бондаренко Л. С. Інтерактивні технології як засіб формування мотивації до навчання. Полтава : АСМІ, 2021. 314 с.
3. Прокопенко О. О. Формування мотивації навчальної діяльності молодших школярів засобами ігрових технологій. Харків : Основа, 2023. 239 с.
4. Староста В. І. Методи інтерактивного навчання: сутність, класифікація. Львів : Сполом, 2018. 262 с.
5. Климчук С. А. Сучасні підходи до формування мотивації в учнів початкової школи. Рівне : Волинь, 2019. 184 с.
6. Губарєва Д. Формування основ соціальної компетентності у молодших школярів засобами проєктної діяльності: дис. … д-ра філософських наук: 23.01.21 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2023. 350 с.
7. Довгаль А. С. Формування готовності майбутніх педагогів професійного навчання до педагогічної комунікації в умовах дистанційної освіти. Київ: КНЕУ, 2023. 374 с.
8. Гнатюк О. В. Формування мотивації учіння школярів на уроках в сучасній початковій школі. *Початкова освіта*. 2019. № 2. С. 48–51.
9. Марчук Н. В. Інтерактивні технології у початковій школі: методичний аспект. Вінниця : Нова книга, 2021. 118 с.
10. Замелюк М. І. Ігрові технології: теорія та практика. Тернопіль : Підручники і посібники, 2022. 12 с.
11. Кузь І., Морозова О., Удовенко Л. Особливості формування навчальної мотивації молодших школярів в умовах дистанційного навчання. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 2(20). С. 37–45.
12. Богуш А. М. Психологічні основи формування навчальної мотивації. *Психологія і педагогіка*. 2017. № 3. С. 11–17.

13. Ващенко О. М. Мотиваційні аспекти діяльності учня початкової школи. Суми : Університетська книга, 2022. 168 с.

14. Андреєва О. В. Психолого-педагогічні умови формування навчальної мотивації молодших школярів. Київ : Педагогічна думка, 2018. 132 с.

15. Шелестова Л. В. Врахування вікових особливостей молодших школярів у процесі індивідуалізації навчання. *Innovative ways of learning development*: X Int. Conf. Varna, 2023. С. 55–60.

16. Підласий І. П. Формування у майбутніх учителів готовності до проектування виховної діяльності з молодшими школярами. *Розвиток особистості молодшого школяра*. Київ : Логос, 2019. С.419-459.

17. Козак Г. В. Формування навчальної мотивації в умовах НУШ. *Початкова школа*. 2022. № 6. С. 14–19.

18. Савченко О. Я. Діагностика і дидактичні умови формування у молодших школярів мотивації уміння вчитися. *Український педагогічний журнал.* 2015. № 1. С. 85–98.

19. Гільбух Ю. З. та ін. Мотивація навчальної діяльності молодших школярів як педагогічна проблема. Одеса : Маяк, 2016. 90 с.

20. Шептун К. О. Гра як засіб формування позитивної мотивації до навчання учнів початкової школи. Ужгород : Поліграфцентр, 2023. 120 с.

21. Колесник Л. П. Гейміфікація як засіб підвищення мотивації до навчання. Львів : Світ, 2021. 128 с.

22. Грудіна В. В. Формування та корекція мотивації учіння молодших школярів. Київ : Освіта України, 2024. 86 с.

23. Гнатюк О. В. Мотивація молодших школярів до навчання в умовах сучасного інформаційного суспільства. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722378/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf

24. Литвиненко І. І. Мотивація навчання як педагогічна проблема. Київ : Освіта, 2018. 63 с.

25. Щербан Т. Д., Щербан Г. В. Інтеграція в навчальній взаємодії.

Харків : Основа, 2019. 215 с.

26. Зелінська Л. О. Інтерактивне середовище початкової школи як чинник мотивації. Тернопіль : ТНПУ, 2022. 126 с.

27. Швейгер Н. Р., Ройко Л. Л., Ройко О. О. Використання комп'ютерно-ігрових технологій як засобу формування позитивної мотивації до навчання. Ужгород : Говерла, 2023. 132 с.

28. Товканець Г. В., Керечанин Н. І. Інтерактивні методи навчання молодших школярів у контексті викликів сьогодення. Ужгород : Патент, 2024. 120 с.

29. Фенчак Л. М., Пашкуляк М. А. Моделювання інтерактивного навчання в умовах початкової школи. *Педагогічні науки*. 2019. №1. С. 175–178.

30. Лалак Н. В., Керечанин Н. І., Штефаньо Ж. М. Інтерактивні методи навчання молодших школярів в умовах сучасних освітніх реформ. Мукачево : МДУ, 2024. 299 с.

31. Антонюк Л. М. Використання інтерактивних технологій на уроках у початковій школі. *Початкова освіта*. 2020. №4. С. 23–28.

32. Єрмоленко Т. С. Мотиваційно-ціннісний підхід у навчанні молодших школярів. Харків : Основа, 2019. 272 с.

33. Желєзнякова В. А. Формування мотивації учіння в учнів початкових класів засобами ІКТ. Київ : Кондор, 2023. 128 с.

34. Бєлкіна Т. С. Мотивація навчання молодших школярів у сучасних освітніх умовах. Харків : Основа, 2019. 83 с.

35. Гриценко Л. П. Психологічна підтримка мотиваційної сфери учнів початкової школи. Дніпро : Ліра, 2020. 105 с.

36. Павленко В. В. Використання ІКТ на уроках у початковій школі. *Науковий часопис*. 2024. №4. С. 357–370.

37. Паламарчук О. А. Формування внутрішньої мотивації до навчання в молодших школярів. Київ : Освіта України, 2019. 104 с.

38. Гончарук К. О. Формування пізнавального інтересу молодших школярів засобами інтерактивного навчання. Чернівці : Рута, 2021. 110 с.

39. Журавська О. І. Педагогічні умови розвитку пізнавальної активності молодших школярів. Луцьк : Волинь, 2021. 152 с.

40. Салім’ярова І. І. Формування мотивації учіння молодших школярів на уроках в НУШ: дис. … д-ра філософських наук: 25.03.2024 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманов, 2024. 201 с.

41. Винницька Н., Шикітка М. Формування просторового мислення на уроках в учнів початкових класів. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2021. 35 с.

42. Пометун О. І. Інтерактивні методи навчання. Енциклопедія освіти. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 140 с.

43. Хома О. М., Ліба О. М. Формування компетентностей у молодших школярів в контексті сучасних освітніх реформ. Львів : Світ, 2018. 302 с.

44. Процик Г. Метод проектів. Київ : Центр учителя, 2018. 245 с.

45. Гончаренко С. У. Педагогічні технології: поняття, сутність, класифікація. Рівне: Волинь, 2019. 94 с.

46. Яременко К. Л. Педагогічні інновації в початковій школі. Київ : Освіта, 2023. 18 с.

47. Галузяк В., Волковська А. Вплив стилю педагогічного спілкування на мотивацію учіння молодших школярів. *Наукові записки.* № 79 2024. 26 с.

48. Максименко С. Д. Особливості вивчення мотивації навчання молодших школярів. Одеса : Маяк, 2020. 542 с.

49. Явтушенко Ю. В. Формування мотивації учіння молодших школярів засобами інтерактивних технологій. Чернігів : Десна, 2024. С. 46.

50. Пометун О. І. Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів. Київ : Генеза, 2023. 279 с.

51. Іваненко О. М. Використання ІКТ у початковій школі для підвищення мотивації учіння. *Освітологія.* 2021. С. 178-183.

52. Гончаренко С. У. Педагогічні технології: поняття, сутність, класифікація. Київ : Вища школа, 2019. 167 с.

53. Зелінська Л. О. Інтерактивне середовище початкової школи як чинник мотивації. Тернопіль : ТНПУ, 2022. 294 с.

54. Єрмоленко Т. С. Мотиваційно-ціннісний підхід у навчанні молодших школярів. Харків : Основа, 2019. 76 с.

55. Василенко І. П. Психолого-педагогічні умови формування пізнавальної активності молодших школярів. Київ: Либідь, 2018. 140 с.

56. Колесник Л. П. Гейміфікація як засіб підвищення мотивації до навчання. – Львів: Світ, 2021. 202 с.

57. Богуш А. М. Психологічні основи формування навчальної мотивації. *Психологія і педагогіка*. 2017. №3. С. 11–17.

58. Зайченко І. В. Педагогіка: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2020. 528 с.

59. Мельничук О. П. Розвиток навчальної мотивації молодших школярів у процесі інтерактивної взаємодії. Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2022. 71 с.

60. Makarova L. Interactive Teaching Strategies for Increasing Primary School Learners' Motivation. Lviv : Academic Press, 2023. 314 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для визначення рівня мотивації учіння молодших школярів(Запорізька гімназія №5, анонімне опитування)

Інструкція: Прочитай кожне запитання та обери один із варіантів відповіді.

Чи подобається тобі ходити до школи?

☐ Так

☐ Іноді

☐ Ні

Чи цікаво тобі на уроках?

☐ Так, завжди цікаво

☐ Інколи буває цікаво

☐ Майже завжди нудно

Як ти ставишся до виконання домашніх завдань?

☐ Виконую із задоволенням

☐ Виконую, бо треба

☐ Не люблю робити домашні завдання

Що для тебе найголовніше у навчанні?

☐ Дізнаватися нове, цікаве

☐ Отримувати гарні оцінки

☐ Щоб не сварили батьки та вчителі

Чи подобається тобі працювати у групах або в парах?

☐ Так, дуже подобається

☐ Іноді цікаво

☐ Ні, я краще працюю самостійно

Чи ставиш ти перед собою цілі у навчанні?

☐ Так, завжди ставлю цілі

☐ Інколи думаю про це

☐ Ні, мені це неважливо

Що ти відчуваєш, коли отримуєш гарну оцінку?

☐ Радість і гордість за себе

☐ Це приємно, але не дуже важливо

☐ Мені байдуже

Чи цікаво тобі слухати пояснення вчителя?

☐ Так, завжди цікаво

☐ Лише якщо тема цікава

☐ Найчастіше – ні

Чи любиш ти брати участь у конкурсах, вікторинах, олімпіадах?

☐ Так, це дуже цікаво!

☐ Інколи беру участь

☐ Ні, не хочу

Як ти ставишся до інтерактивних уроків?

☐ Мені дуже подобається такий формат

☐ Мені подобається, але не всі уроки повинні бути такими

☐ Я віддаю перевагу звичайним урокам

Додаток Б

Аналіз результатів анкетування мотивації учнів

Результати 4-А класу:

Високий рівень мотивації: 7.7% (2 учні)

Середній рівень мотивації: 53.8% (14 учнів)

Низький рівень мотивації: 38.5% (10 учнів)

Результати 4-Б класу:

Високий рівень мотивації: 14.3% (4 учні)

Середній рівень мотивації: 35.7% (10 учнів)

Низький рівень мотивації: 50.0% (14 учнів)

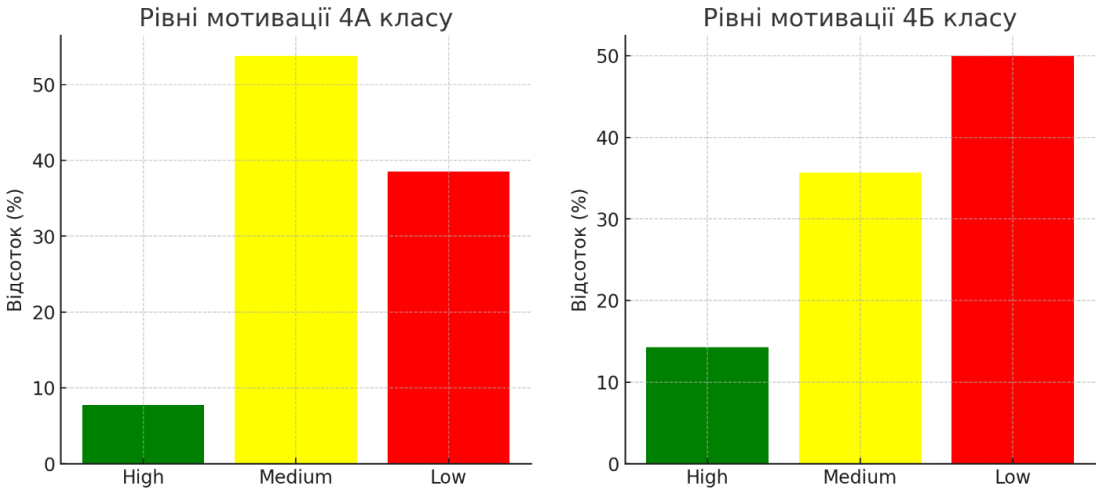

Рисунок Б.1 – Діаграма рівня мотивації 4А та 4Б класу

Таблиця Б.1 – Детальний Аналіз Відповідей 4А Класу

Запитання	Позитивні	Нейтральні	Негативні
Чи подобається тобі ходити до школи?	57.7	15.4	26.9
Чи цікаво тобі на уроках?	57.7	0.0	42.3
Як ти ставишся до виконання домашніх завдань?	34.6	34.6	30.8
Що для тебе найголовніше у навчанні?	0.0	0.0	100.0
Чи подобається тобі працювати у групах або в парах?	50.0	30.8	19.2

Продовження таблиці Б.1

Чи ставиш ти перед собою цілі у навчанні?	46.2	0.0	53.8
Що ти відчуваєш, коли отримуєш гарну оцінку?	0.0	0.0	100.0
Чи цікаво тобі слухати пояснення вчителя?	50.0	0.0	50.0
Чи любиш ти брати участь у конкурсах, вікторинах, олімпіадах?	61.5	0.0	38.5
Як ти ставишся до інтерактивних уроків?	61.5	0.0	38.5

Таблиця Б.2 – Детальний аналіз відповідей 4Б класу:

Запитання	Позитивні	Нейтральні	Негативні
Чи подобається тобі ходити до школи?	46.4	21.4	32.1
Чи цікаво тобі на уроках?	67.9	0.0	32.1
Як ти ставишся до виконання домашніх завдань?	50.0	25.0	25.0
Що для тебе найголовніше у навчанні?	0.0	0.0	100.0
Чи подобається тобі працювати у групах або в парах?	39.3	42.9	17.9
Чи ставиш ти перед собою цілі у навчанні?	42.9	0.0	57.1
Що ти відчуваєш, коли отримуєш гарну оцінку?	0.0	0.0	100.0
Чи цікаво тобі слухати пояснення вчителя?	53.6	0.0	46.4
Чи любиш ти брати участь у конкурсах, вікторинах, олімпіадах?	50.0	0.0	50.0
Як ти ставишся до інтерактивних уроків?	42.9	0.0	57.1

Додаток В

Методичні розробки уроків з використанням інтерактивних технологій

Приклад інтерактивного уроку

Тема: «Розвиток логічного мислення через інтерактивні ігри»

Мета: формування навичок критичного мислення, розв'язання логічних завдань у групах.

Хід уроку

Вступна частина (5 хв): учитель пропонує проблемне запитання та мотивує учнів до роботи.

Основна частина (25 хв): робота в групах над логічними завданнями, інтерактивна вікторина з використанням мультимедійних засобів.

Заключна частина (10 хв): обговорення відповідей, рефлексія та аналіз труднощів.

Інтерактивні методи, що використовуються:

1.Робота в малих групах

2.Метод «Мозковий штурм»

3.Використання мультимедійних засобів

Очікувані результати: Учні розвивають навички роботи в команді, покращують логічне мислення, проявляють ініціативність і творчий підхід до вирішення завдань.

Рекомендації для педагогів:

Використовувати інтерактивні вправи для підтримки інтересу до навчання.

Застосовувати мультимедійні презентації для наочності матеріалу.

Створювати умови для активної участі кожного учня в освітньому процесі.